

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

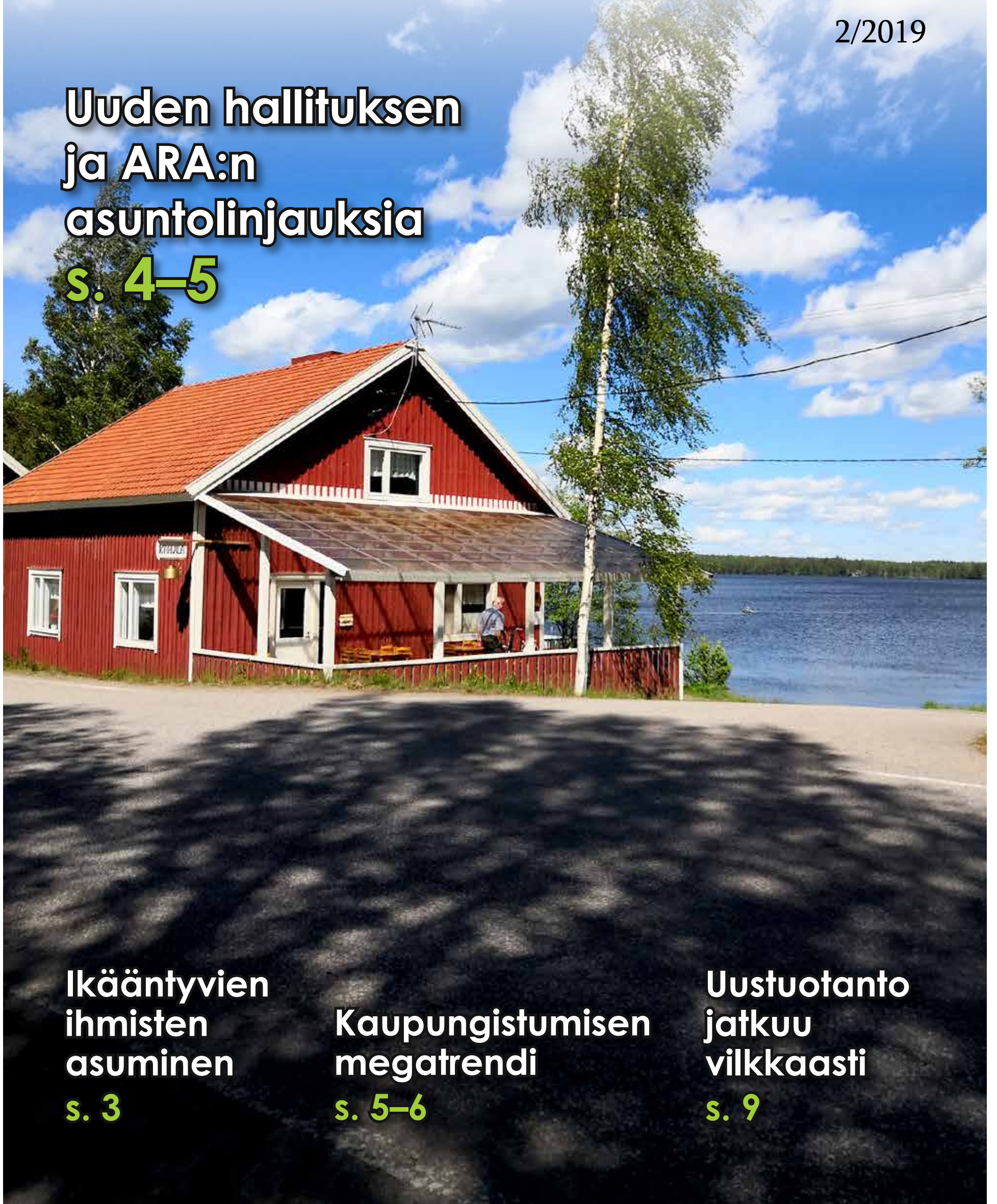
2/2019

**Uuden hallituksen
ja ARA:n
asuntolinjauksia
s. 4–5**

**Ikääntyvien
ihmisten
asuminen
s. 3**

**Kaupungistumisen
megatrendi
s. 5–6**

**Uustuotanto
jatkuu
vilkkaasti
s. 9**

Asukasliitto ry
Vuosaarentie 6 a B, 00980 Helsinki
p. 045 132 8404 (toimisto)
asukasliitto@asukasliitto.fi
www.asukasliitto.fi

Asukasliitto on vuonna 1974 perustettu valtakunnallinen, kaikkia asumismuotoja edustava järjestö. Liitto neuvoa vuokra-asukkaita, osakeyhtiön osakkaita, asumisoikeusasukkaita, asukkaiden yhdistyksiä sekä asukas- ja talotoimikuntia. Liitto tuo esille asukkaiden näkökulman ja reagoi asuntopolitiikan muutoksiin mm. antamalla lausuntoja. Liitto tarjoaa koulutusta, järjestää seminaareja ja asukastapahtumia.

Jäsenmaksu vuonna 2019 on 28 euroa/henkilöjäsen. Yhdistyksen jäsenmaksu jäsenmäärästä riippuen 40-45 euroa.

Asukasliiton puhelinneuvonta kaikille
p. 0600 972 72 (puhelun hinta 1,69 e/min + pvm)

Jäsenten oma neuvontapuhelin
p. 050 339 1150

Puhelinneuvonta arkisin klo 10–14.

Puheenjohtaja
(tiedotus ja lehdistö)
Hans Duncker, puh. 050 308 2321

Varapuheenjohtaja
Tarja Rantanen

Toiminnanjohtaja
Carita Kärkinen

Asukasliiton hallitus 2019–2020
Pasi Anttonen, Katja Karjalainen, Carita Kärkinen, Isko Laurell, Unto Nikula, Martti Poutanen, Tapani Raatikainen, Riitta Salasto

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

Asuminen & yhteiskunta 2/2019

Päätoimittaja: Risto Kolanen
P. 0400 204 844
risto.kolanen@pp.inet.fi (juttuideat, tekstit)
Toimituksen kuva- ja uutisposti:
asuminyhteiskunta@gmail.com
Toimitus: Unto Nikula, Riitta Salasto

Kuvaaja: Katja Karjalainen
Kuvaaja & oikoluku: Carita Kärkinen
Kierrätysidean kuvat ja teksti: Riitta-Sisko Stedt

Numerossa avustivat: Stefan Bremer, Hans Duncker, Tiia Finne, Raimo Granberg, Tomi Hämäläinen, Ingrid Kaukonen, Anni Kotkaa, Hilka Kotkamaa, Minna Kuusela, Tarja Marjomaa, Teemu Pokela, Vilja Pursiainen, Arto Salmela ja Jari H.K. Virtanen.

Kannen kuva: Miekankoski Mäntyharjulla, Carita Kärkinen.

Painopaikka: Salon Lehtitehdas 2019
Painosmäärä: 3 500 kpl

Asuntomessut tulevat 12.7.–11.8. Kouvolaan

On aika kirjoittaa uusi luku Pioneeripuiston yli satavuotiseen historiaan. Kesän 2019 Asuntomessut järjestetään **Kouvolan Pioneeripuistossa**. Se rakentuu Korian vanhalle kasarmi-alueelle, Kymijoen jylhiin rantamaisemiin. Vanhat venäläisten rakentamat punatiiliset kasarmirakennukset, yhdessä uljaan luonnon kanssa luovat alueelle oman ainutkertaisen luonteen.

Rakentamisen uusia ideoita esittelevät alueelle rakennettavat modernit pientalot, rivitalot, paritalot ja uudenlainen senioriasumisen kortteli. Kokonaisuus on upea yhdistelmä uusia asumisen ratkaisuja ja historiaa. Asuntomessut Kouvolassa ovat avoinna 12.7.–11.8.2019, klo 10–18, keskiviikkoina pidennetty aika.

Kouvolan asuntomessujen mediaennakkobussi tuli perille 1,5 tunnin ajon jälkeen ja saimme kypärän päähän ja keltaisen huomioliivin yl-

lemme. Valittavana oli kolme reittiä: aluekierros, designkierros ja historia-kierros. Valitsin historiakierroksen Korian Pioneeripuiston ympärillä. Opas **Kerttu Björninen** kertoi meheviä tarinoita.

Pioneerikoulu oli alueella 1920–1994, kunnes se hajotettiin Keuruulle ja Vekarajärvelle. Tunnetuimmat pioneerikoululaiset ovat **Armas J. Pulla**, Ryhmy ja Romppasen tekijä, kapteeni **Kuittinen**, joka kehitti Molotovin cocktailin suomalaiseseksi sekä hyvin nuori **Irwin Goodman**, joka oli rätti-mikkona varastossa.

Kolme siltaa Kymijoen yli

Kävimme kolmella vierekkäisellä sillalla. Ensimmäinen silta tehtiin englantilaisesta raudasta, kun Venäjän tsaari halusi junaradan Riihimäeltä Pietariin suurten nälkävuosien aikana. Se tuli Korian läpi. 1900-luvun alussa rakennettiin isompi betoni-valuraidesilta, jota Neuvostoliiton

Tuhlattu tulevaisuus

Odotan innolla jouluaattoa. Olo on kuin eskarilaisella. Mitäköhän Pukki tuo?

Kirjoittamishetkellä elämme kylläkin toukokuun viimeisiä päiviä ja Joulupukin naamarin takaa tunnistan **Antti Rinteen**, jolla on säkissään hallitusohjelma. Tämä ohjelma toivottavasti lähtee tervehdyttämään Suomen uusimman kansallistaudin, kansallisen skitsofrenian. Samalla kun toimitan megalomaanisesti, kilvoitellaan myös pienuuden saroilla.

Väistyvä **Juha Sipilän** hallitus kunnostautui vaihtamalla vatu-loinnin hutiloinniksi. Levolle laskeutuvan hallituksen perintöinä jäi kaikenlaista outoutta. Siitä on jo otettu mukaan maakuntaudistus, jossa on taas väen vängällä muodostettu 18 maakuntaa. Aika hassua ajatella, että annetaan verotusoikeus maakunnalle, jonka väkimäärä on pienempi kuin Helsingin itäisen suurpiirin. Tällä logiikalla kontulalaiset ja vuosaa-relaiset ym. voisivat perustaa Itäkeskukseen verokonttorin, jossa kannettaisiin veroa vierailevilta maalaisserkuilta.

Entä, mitä ollaan oikeasti mieltä siitä, että samaisen pääkaupunkimme vihreäsininen voimakasikko on tekemässä Helsingistä maailman pienimmän kaupungin,

jossa on maanalaista raideliikennettä kahdessa tasossa? Nimi Pissararata kuvaa hyvin kyneleitäni, kun edes ajattelen asiaa. Idea saattaisi olla hyvä jos sillä saavutettaisiin aitoa lisäarvoa ja rata toisi todellista helpotusta kauempana asumiseen.

Hallitusohjelman sopii todella ottaa kantaa tähän jakomielisyyteen. Rinnakkain suunnitellaan jätti-investointi maan alle, kun maan päällä tukitaan kaupungin tärkeimmät liikenneväylät jokseenkin absurdilla idealla nimeltään "kaupunkibulevardi".

Ei kovinkaan moni maan päällä kulkija suostu sinne pissararadalle, koska valtaosalle tämä merkitsisi kolmella eri kulkuneuvolla matkustamista edes takaisin joka ikinen työpäivä.

Ihan erikoishauskaa. Valtio on passiivisena osallistujana mukana puntaroimassa hanketta, jossa rakennettaisiin tunneli Suomesta (1 % Euroopan väkimäärästä) Vieroon (0,3 % Euroopan väkimäärästä). Nyt keskustellaan lähinnä itse tunnelin rakentamiskustannuksista, mutta kyllä laskua lankeaisi myös veronmaksajille, jos hanketta lähdetäisiin toteuttamaan. On siinä ihmettelemistä kun tällaisella käyttäjäpohjalla edes keskustellaan yli viiden peninkulman pituisen tunnelin kairaamista meren alle.

En slösad framtid?

Jag skriver detta när jag barnsligt ivrigt väntar på, att regeringen **Rinne** Iså småningom publicerar sitt regeringsprogram. Den snart avgående regeringen gjorde en gir från obeslutsamhet till obetänksamhet. Detta ledde till bland annat en jätteboom inom bostadsbyggandet, men ingen gjorde sig besväret att kolla vad detta betydde för bostadspriserna på de orter där efterfrågan finns.

Samtidigt har styret och planeringen insjuknat i skitsofreni.

pommikoneet yrittivät tuhota, mutta rata kaarsi ovelasti ja pommit jäivät jokeen, josta niitä on ruopattu. Uusin silta on autoille.

Alueella on Pioneerien asuintalo, jolle museoviraston kesätyöntekijä myönsi luvan parvekkeille. Ohi kävellessä voi miettiä, oliko hyvä päätös. Pioneeripoikamiehille oli oma rakennus, "Sakkola". Päällikön oma rakennus on nykyään **Upseerin päiväkot**.

Aineisto- ja lehdistökeskus on **Pioneerikoulussa**, jonka arkkitehti on **Olavi Sortta**. Se esitellään messuvieraille korjausrakentamisen kohteena. Neljä erilaista kohdetta on remontoitussa rakennuksessa: Voi tu-

Man planerar och delvis genomför megalomaniska investeringar på en av EU's minsta marknader. Exempel som den så kallade Dropp-banan gör Helsingfors till den minsta staden i världen som har underjordisk rälstrafik i två plan. Vi diskuterar en tunnel under finska viken som går mellan två länder vars invånarantal tillsammans är under 1,5 % av Europas population.

Vi har bara att hoppas på det bästa (fritt översatt, "Hypätkääme Valituilla Paloilla"). Det bästa

tustua varuskunnan historiaan, ihailta taidenäyttelyä, syventyä sisustamisen viimeisiin trendeihin ja katsoa, kuinka varuskuntarakennus taipuu valoisaksi Loft-asunnoksi.

Projektitiedottaja kuvasi Kouvolaa "raiteiden, rockin ja rentouden kaupungiksi". Kaksi muuta tuli selväksi, rock jäi vähän hämäräksi. No, ehkä **Peer Gynt** ansaitsee luonnehdinnan. Messuilla on kyllä

Puheenjohtajan palsta

Toivottavasti uusi hallitus vihdoin ottaa tosissaan asumisen kohtuuttoman kalleuden. Olettaisi pääministeripuolueen näkevän hintasaneerauksen tarpeen erityisen selkeästi. Olihan Rinne ennen ministeriuralla lähtöään VVO Oyj:n (nykyinen Kojamo Oyj) hallituksen jäsen.

Jään siis odottamaan, että ovelle koputetaan ja Joulupukki kysyy "Onko täällä kilttejä asukkaita?" sekä ojentaa asumisen kustannusten pienentämiseksi kelvollisen hallitusohjelma.

Lopuksi toivotetaan koko valtakuntaan lämmin kesä ja uskallan jo tässä vaiheessa julistaa maamme Juhannusrauhan.

Yhteisöllisin terveisin

Hans Duncker
Asukasliiton puheenjohtaja

Katja Karjalainen

Ordförandes spalt

för oss som av klimatskäl måste bo inomhus,, skulle nog vara att vi tar tjuren vid hornen och går i närkamp för att få ner boendekostnaderna i Finland.

Läs gärna igenom tidningen Du håller i din hand. Också i detta nummer finns en massa läsvärt.

Ha en riktigt varm och uppfri-skande sommar tillönskar sina läsare,

Hans Duncker
ordförande

Raimo Granberg

Korian Pioneeripuiston päärakennus on v. 1936 rakennettu Pioneerikoulu, joka uudistetaan Kouvolan asuntomessuja varten moneen eri käyttöön.

musiikkitarjontaa, tosin pikemmin iskelmää.

Risto Kolanen

Tulevaisuuden ikääntynyt asuu yhteisöllisesti

Kova asuntouutinen

Ikääntyneiden yksinäisyys on kasvava ongelma. Yli 65-vuotiaista yksinään asuu puolet ja yli 75-vuotiaista lähes 60 prosenttia. Yksin asuvat voivat tuntea yksinäisyyttä ja turvattomuutta sekä fyysisen toimintakyvyn heiketessä myös konkreettisia ongelmia arjessa selviytymisessä.

Vaikka avun tarve kasvaa, on kotona asuminen mahdollisimman pitkään useimmiten toiveena. Tämä lisää tarvetta uusille asumisen ratkaisuille, kuten yhteisölliselle asumiselle. Laitospaikkojen vähentäminen ja kotona asumisen mahdollistaminen ovat myös yhteiskunnan tavoitteena.

Yhteinen koti maalla

TTS Työtehoseura, Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom ja Saimaan ammattikorkeakoulu tutkivat hiljattain päättyneessä *Yhteinen koti maalla* -hankkeessa ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen mahdollisuuksia haja-asutusalueilla. Uusia ratkaisuja kehitettiin tarkemmin Haminaan, Luumäelle ja Rautjärven asemaseudulle.

Uusia asumisen malleja suunniteltiin oppilasasuntolaan sekä vanhaan koulurakennukseen, ja malliesimerkinä suunniteltiin myös yhteisöllinen kylätalo esteettömine asuntoineen. Pilotti-kohteissa saatujen kokemusten perusteella koottiin opas yhteisöllisyyttä ja asumista parantavista ratkaisuksista ikääntyvien yhteisöllisissä asumismalleissa. Tämän voi ladata Työtehoseuran sivuilta www.tts.fi/yhteinenkoti.

Yhteisöllinen asuminen on luonteeltaan asukasta aktivoivaa ja toimintakykyä ylläpitävää. Riittävien palvelujen avulla voi asukas pystyä jatkamaan asumista yhteisöllisessä asunnossa myös toimintakyvyn heiketessä. Yhteisöllisen asumisen ratkaisut eivät rajaudu vain ikäihmisiin, vaan aidosti elävä yhteisö tarjoaa eri-ikäisille ja erilaisessa elämäntilanteessa oleville osallistumisen mahdollisuudet.

Askartelutilassa mahtuu tekemään isompiakin töitä isolla porukalla. Helsingin Kotisatama-asuinyhteisö on yhteisöllinen ja yhteistiloihin on satsattu.

Yhteisöllinen asuminen on edullista

Pilotti-kohteissa tehtiin arvo-kustannusanalyysi, missä vertailtiin asumisen kustannuksia asukkaan ja yhteiskunnan kannalta. Tämä osoitti, että kotona asuminen olisi ikääntyessä selvästi kalliimpi vaihtoehto kuin yhteisöasuminen. Edullisinta oli yhteisöasuminen palvelujen äärellä.

Eroa selittävät muun muassa

kotona asumiseen liittyvät suuret asumisen ylläpitokustannukset (sähkö, vesi jne.) verrattuna yhteisöasumiseen. Mukaan laskettiin myös kodeissa usein välttämättä tarvittavat esteettömyysremontit. Palvelujen hintalappu on myös yhteisöasumisessa pienempi, etenkin silloin, jos yhteisö sijaitsee jo valmiiksi lähellä palveluja.

Tulokset kannustavat yhteisöllisten asumisratkaisujen kehittä-

miseen ja myös vanhojen rakennusten kunnostamiseen.

Tilaa yhteiselle olemiselle – myös vetäytymiselle

Yhteisöllistä asumista voidaan konkreettisesti suunnitella ja toteuttaa monin tavoin. Asukkaiden henkilökohtaisessa käytössä olevat asuintilat voivat olla monipuolisesti varustettuja huoneistoja tai pieniä yksioita, joissa on korkeintaan minikeittiö ja kylpyhuone. Yhteiskäyttöön varattuja tiloja on oltava riittävästi, jotta asukkaiden kohtaaminen on helppoa ja luontevaa. Yhteisiä tiloja ovat esimerkiksi sauna, oleskelu-, harrastus- ja kodinhoitotilat sekä yhteiskeittiö ja ruokailutilat yhteisiä ruokailuhetkiä ja juhlia varten.

Yhteisöllisessä asumisessa erittäin tärkeää on mahdollisuus vetäytyä omiin asuintiloihin. Asukkailla ei myöskään voida vaatia vain yhdenlaista elämäntapaa tai vain yhteisöllisyydelle

Minna Kuusela, kirjoittaja

omistautumista. Yhteisöllisyys on muuta asumista ja sosiaalisia verkostoja täydentävää, ei poisulkevaa. Elämä on merkityksellistä, kun se sisältää sekä yksinoloa että yhteisöllistä tekemistä.

Minna Kuusela

Kirjoittaja on
TTS Työtehoseuran
tutkimuspäällikkö ja arkkitehti

Ikääntyneitä ulkona fiilistelee. Yhteisöllisyys on luontevaa olemista yhdessä arjessa ja juhlassa saman- ja eri-ikäisten kesken.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Asumtopoliitika hallitusohjelmassa

ARA:n esityksiä asuntopolitiikan kehittämiseksi

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on linjannut näkemyksiään ja kirjannut niitä esityksiksi toimenpiteistä nyt alkamassa olevalle hallituskaudelle. ARA:n johtokunnan esittämistä asuntopolitiikan kehittämiskohteista otetaan tässä esille muutamia, vaikutuksiltaan merkittävimpiä.

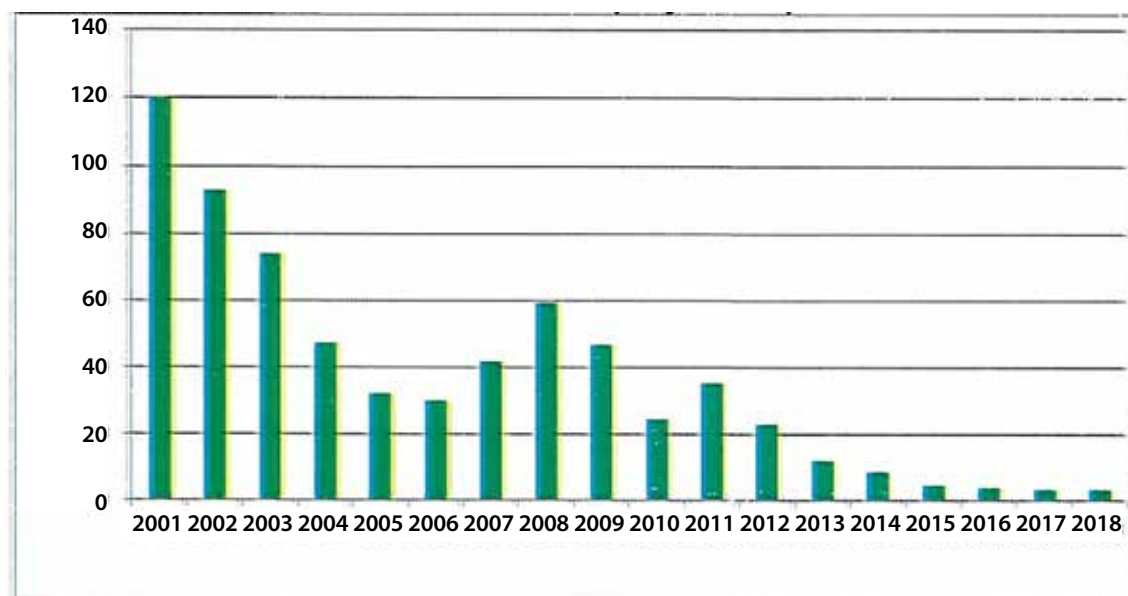
Valtiollisen asuntopolitiikan keskeinen, budjettitaulouden ulkopuolinen, rahoitusresurssi on **Valtion asuntorahasto** (VAR). Yksi ARA:n johtokunnan helmikuussa tekemän listan kehittämiskohteista liittyy VAR:n varojen käyttöön. Johtokunnan esitys on, että VAR:n varoista osa voitaisiin käyttää suorina sijoituksina asuntotuotantoon. Ajatus tuntuu järkevältä.

Nykyisen, kaikkiin talouden liikkeisiin nopeasti reagoivan villin rahoitusmarkkinan ailahtelu vuosi vuodelta pitää jatkuvasti yllä epävarmuutta koko asuntomarkkinakentässä. Valtio velkojana, eikä pelkästään takaajana, lisäksi ja vahvistaisi osaltaan asuntomarkkinoiden vakautta. Tällä muutoksella oltaisiin palaamassa alkupe räiseen aravalaina-konseptiin.

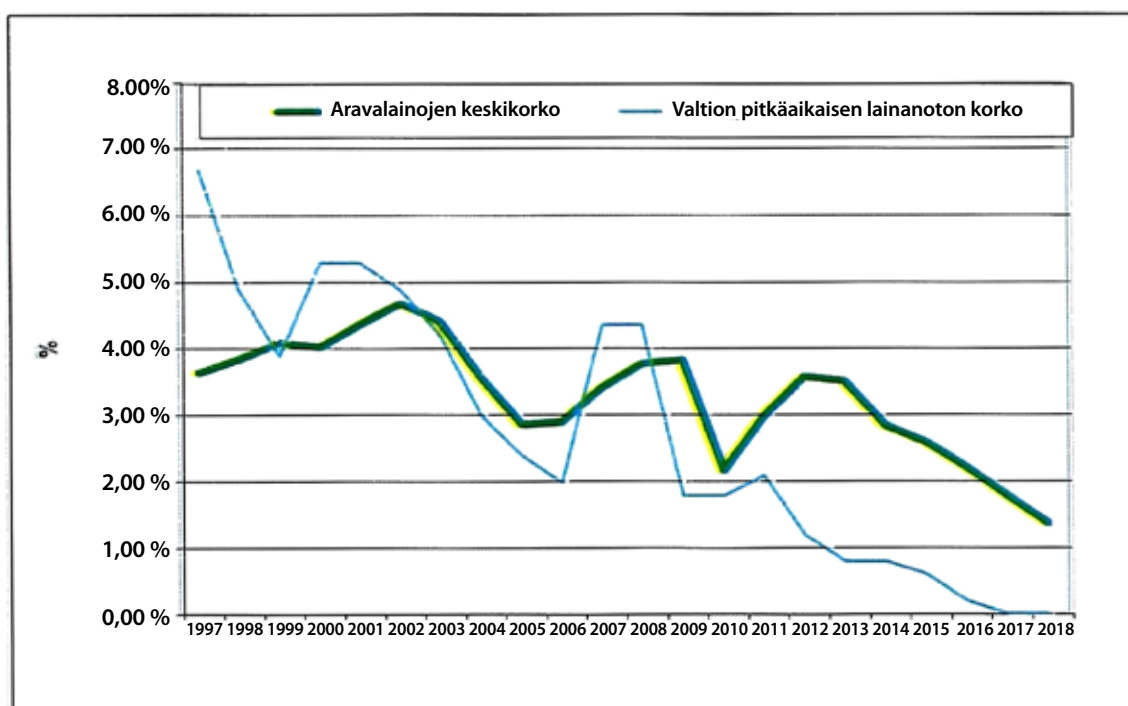
ARA:n rooli asuntotuotannon rahoittajana on vuodesta 2008 ollut vain takauksien myöntäminen ja korkotukien maksaminen liikepankkien asuntotuotantoon myöntämille lainoille. Koska yleinen korkotaso on ollut pitkään niin alhainen, kuin on ollut – asuntolainojen korko on ollut lähes pelkkää pankin perimää marginaalia – ei korkotuen myöntämisen rajataso ole ylittynyt. Tämä on tarkoittanut, että valtion osuus asuntolainoituksessa on ollut käytännössä olematonta (Kuvio 1). Sen sijaan vanhat aravalainat, joita maksetaan koko ajan takaisin, ja joissa korot ovat nykyistä tasoa selvästi korkeammat, ovat VAR:lle tuottoisia (Kuvio 2). Valtion asuntorahastossa makaa joutilaana noin 2 miljardia euroa likvidiä varantoa, ja summa kasvaa koko ajan.

Kansainväliset rahoitusmarkkinat reagoivat herkästi erilaisiin epävarmuustekijöihin, mutta valtion asuntorahoitus tulee kaikkien Suomen kuntien omistaman **Kuntarahoitus Oy:n** kautta, joten se on puhdasta markkinaehtoista varainhankintaa vakaampaa. Tästä syystä olisi pitkässä tarkastelussa asukkaalle kannalta turvampaa suunnata VAR:n rahoitusta suoraan vuokra-asuntotuotantoon, kun ARA-säännösten mukainen pitkä laina-aika – 40 vuotta – ja lainarahoituksen enimmäismäärä – 95 prosenttia – eivät ole liikepankeille nykykatsannossa houkuttelevia.

ARA:n johtokunnan esitys, että VAR alkaisi rahoittaa suoraan

Kuvio 1. Matalasta korkotasosta johtuen Valtion asuntorahaston maksamat korkotukimaksut ovat erittäin alhaiset. Lähde: Valtion asuntorahaston tilinpäätös

Kuvio 2. Vanhojen ja uusien lainojen korkojen iso ero tekee vanhasta arava-lainakannasta Valtion asuntorahastolle tuottoisan. Lähde: Valtion asuntorahaston tilinpäätös

asuntojen uudistustoimintaa pelkän korkotuen sijaan, on hyvin kannatettava. Valtiolla on myös rakentamisen käytännön toteutukseen olemassa oma ”työkalu”, asuntorakennusyhtiö **A-Kruunu**.

Lyhyt korkotukimalli

ARA:n esittämä, lyhyen (10 vuotta) kohtuuhintaisuuteen sitova korkotukimalli on jo aiemmin monelta taholta torjuttu. Siitä rahoitusmallista ovat alun alkaenkin olleet kiinnostuneita vain vuokra-

asuntoja rakentavat yhtiöt. Se ei takaa asukkaalle pitkäaikaista, turvallista asumista. Kuten ARA:n listassa hallitukselle mainitaan, lyhyttä sitoutumista edellyttävällä mallilla on rakennettu tuettua asuntokantaa lähinnä ”positiivisen rakennemuutoksen alueille”, siis sinne missä talouden yleiset tulevaisuuden näkymät ovat pitkällä aikavälillä hyvät.

ARA:n nyt uudelle hallitukselle esittämässä asumisen kehittämisen idealistassa kannetaan huolta

asuinalueiden eriytyemisestä koska ”...useiden lähiöiden sosioekonominen kehitys on ollut epäsuotuisaa.”

Segregaation näkökulmasta voi perustellusti asettaa kysymyksen, onko lyhyen korkotuen malli sosiaalisen asuntotuotannon rahoituksessa kuitenkin toimiva? Kymmenen vuotta kestävä säännelty jakson jälkeen tämän asuntokannan asukkaat ovat asuntomarkkinoilla ”vapautta riistaa”, tai ovat pakotettuja

muuttamaan toisaalle edullisempaan asuntokantaan.

Kohtuuhintaisuuteen sitovan valtion vuokra-asuntorahoituksen 40-vuotisen mallin lyhentäminen ei ole vuokra-asukkaalle kannalta missään tapauksessa hyvä idea.

MAL-sopimukset

Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) kokonaisjärjestelyä koskevat sopimukset allekirjoitettiin 2016 kattaen vuodet 2016–2019. Hallituksen ja neljän kaupunkiseudun – Helsinki, Turku, Tampere ja Oulu ympäryskuntiin – väliset MAL-sopimukset ovat tuottaneet tulosta niin, että viime vuonna aloitetusta ARA-tuotannosta 76 % sijoittuu näille alueille.

On tulkintakysymys, ovatko MAL-sopimukset vetäneet tuettua asumisen rakentamista juuri noille alueille, vai ovatko mahdollisesti myös muut yhteiskuntapolitiikan toimet vaikuttaneet näihin asuntorakentamisen keskittymiin.

ARA esittää nyt, että vastaavia sopimuksia tehtäisiin kattamaan lisää alueita, kuten maakuntien keskustauntonkeja. MAL-sopimukset tarkoittavat kunkin sopimuspaikkakunnan uusien asuinalueiden kohdalla valtion tukea esimerkiksi kunnallistekniikan ja joukkoliikenteen rakentamiseen ja kehittämiseen.

Sopimukseen kuuluu myös, että valtio luovuttaa sopimuspaikkakunnilla omistuksessaan olevia tonttimaita kohtuuhintaan asuntorakentamista varten.

MAL-sopimuksien alueellinen ja ajallinen, yli vaalikauden kestävä, laajentaminen olisi koko maan asuntorakentamisen kannalta tasapainottava toimi, ja siten kannatettava esitys.

Lisäksi ARA:n johtokunta kirjaa uusien päättäjien huomioitavaksi lausumat mm. väestöltään vähenevien alueiden ongelmat, joista johtokunta toivoo käytäväksi laajaa yhteiskuntapoliittista keskustelua.

Yhtenä asuntopolitiikan kehittämiskohteena korostetaan myös, kuten useat tahot nykyään, ekologisuuden ottamista huomioon kaikessa rakentamisessa – asuntokannassa nimenomaan korjausrakentamisessa.

"Poistetaan asunnottomuus kahdessa vaalikaudessa"

A suntopolitiikka hallitusohjelmassa

Antti Rinteen hallitus haluaa puolittaa asunnottomuuden tämän vaalikauden aikana ja poistaa asunnottomuus kahdessa vaalikaudessa eli vuoteen 2027 mennessä. – Toimivaksi todetusta Asunto ensin -periaatteesta pidetään kiinni. Kiinnitetään erityistä huomiota asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseen sekä asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn, painopiste nuorissa ja maahanmuuttajissa.

Keinoja ovat:

– Käynnistetään yhteistyöohjelma keskeisten kaupunkiseutujen, palveluntuottajien ja järjestöjen kanssa asunnottomuuden puolittamiseksi vuoteen 2022 mennessä ja poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä. Liitetään asunnottomuuden poistotavoite osaksi valtion ja suurten kaupunkiseutujen MAL-sopimuksia.

– Asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseksi tehdään asumis-

neuvonnasta lakisäateistä ja osoitetaan siihen riittävät resurssit. Turvataan riittävä asumisneuvonta yhdessä kuntien kanssa. Asumisneuvontaa on oltava tarjolla asumismuodosta riippumatta.

– Kehitetään asunnottomuuden tilastointia. Rakennetaan esimerkiksi kansallisiin tietojärjestelmiin (kuten Kanta-palvelu) pohjautuva asunnottomuuden tilastointijärjestelmä, joka reaaliaikaisen määrällisen tilastotiedon lisäksi tuottaa tietoa myös asunnottomuuspoluista ja niiden taustalla vaikuttaneista tekijöistä.

"Selkeä asennemuutos"

Y-säätiön toimitusjohtaja **Juha Kaakinen** pitää ehdottoman hyvänä asiana sitä, että asunnottomuuden poistaminen laajapohjaisella ohjelmayhteistyöllä on asetettu tavoitteeksi. – Hallitusohjelmassa on niin paljon hyviä asioita niin monelle,

että väistämättä herää epäily onko riittävästi realismia aikataulun ja resurssien suhteen.

Asukasliitto ry on todella tyytyväinen hallituksen asuntopoliittisiin linjauksiin. – Suurimman kiitoksen ansaitsee selkeä asennemuutos. Maamme pieni- ja keskituloiset taloudet ovat liian kauan saaneet kärsiä markkinavetoisesta asuntorakentamisen päättäjä- ja omistajaketjuista. Nyt on selvästi tiedostettu, että tämä tie on loppuun kuljettu. Kaikki kasvukeskukset kärsivät samoista ongelmista, muun Suomen syöttäessä näihin kipeästi tarvittavaa työvoimaa.

– Yhtä tärkeää on nk. yhteishallintolain tuominen tähän päivään. Toivottavasti sen muuttaminen aidoksi myötävaikuttamislainsäädäntöä alkaa välittömästi. Koko hallituksen tulee ymmärtää, että kaikilla vuokranantajilla ja osaomistusasuntojen varsinaisilla omistajilla on ylivertainen ote tämän asuntokannan hallintaan. Nyt on ai-

ka päivittää laki niin, että kiinteistöhallinnossa on vuokralaisilla tuntuvasti isompi rooli. Vain siten Suomi voi kehittyä kohti yleiseurooppalaista asumisen hintatasoa, puheenjohtaja **Hans Duncker** arvioi.

Vailla vakinaista asuntoa ry toivoo, että toteutukseen varataan riittävästi resursseja. Vva ry pitää erityisen tärkeänä lupaus yhteistyötä kaupunkien ja kuntien, valtion, palveluntuottajien sekä järjestöjen kanssa, jotta asunnottomuustavoitteet toteutuisivat. Vva ry kiittää myös hallitusneuvottelijoita asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn liittyvistä toimenpiteistä. Painopisteeksi valitut nuoret ja maahanmuuttajat ovat näkyneet asunnottomuustilastoissa jo muutaman vuoden ajan nopeimmin kasvavina ryhminä.

– Kaduilla on yhä enemmän alle kolmekymppisiä ja monilla on asunnottomuuden taustalla jo lapsuudenkodista alkaneita vakavia ongelmia

kuten vanhempien päihteidenkäyttöä, väkivaltaa ja huostaanottoja. Nämä nuoret tarvitsevat intensiivistä tukea niin asumiseen kuin elämänhallinnan taitojen oppimiseen, toiminnanjohtaja **Sanna Tiivola** muistuttaa.

– Maahanmuuttajat puolestaan kohtaavat syrjintää asuntomarkkinoilla. Vastakkainasettelun sijaan pitää keskittyä ratkaisuihin eli vastuulliseen asuntopolitiikkaan.

Asumisneuvonnan tekeminen lakisäateiseksi varmistaa, että palvelua on tarjolla kaikille. – Asunnottomuuden poistaminen on mahdollista, kun poliittista tahtoa ja yhteistyökykyä löytyy.

Risto Kolanen

https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/sallistava-osaava-suomi-sosiaalisesti-taloudellisesti-ja-ekologisesti-kestava-yhteiskunta

Suurkaupunkien aikakausi alkaa

H ypon asuntomarkkinakatsaus 1/2019

Ainoastaan niin sanottu kasvukolmio (pk-seutu, Turku ja Tampere) pärjää, mutta ero muuhun Suomeen on koko asuntomarkkinan rasite ja uhka.

Suomessa on 311 kuntaa. Viime vuonna asukasluvun väheni 247:ssä kunnassa. Väen määrä kasvoi selkeästi vain 27 kaupungissa. Maakunnista vain kolmen (Uusimaa, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi) väestömäärä kasvaa. Syntyvyys maassa on 1800-luvun suurien nälkävuosien tasolla.

Uusia asuntoja valmistuu enemmän kuin kertaakaan vuoden 1991 jälkeen. Omistusasuntojen myyntiajat ovat pidentyneet myös ruuhka-Suomessa. Ihmisillä ei ole asunnon ostoon nykyään odosten mukaan tarvittavaa omavaraisuutta, eikä ole ollut mahdollisuutta säästää sitä. Vuokralla asuminen yleistyy.

Vuokra-asuntojen uudistustannosta yhä suurempi osa menee suoraan kansainvälisille asuntosiirtäjille. Runsaasta uudistustannosta huolimatta "Syntyvyyden sukeltaminen (...) langettaa synkän varjon myös asuntomarkkinoiden yläpuolelle."

Asuntolainoitukseen erikoistuneen rahoituslaitos **Hypon** – **entinen Hypoteekkiyhdistys** – alkuvuoden asuntomarkkinakatsauksissa synkistellään. Vaikuttaa, ettei tuosta kokonaisuudesta ja noilla lähtöasettamuksilla, tule mitään tolkkulista lopputulosta.

Jo vuosituuhannen alussa puhuttiin miljoonasta "väärässä paikassa" olevasta asunnosta. Silloin se oli osin ennuste, mutta nyt tuo mil-

joona lienee jo mennyt rikki. – Koko Suomea ei voi pitää asuttuna, kun edes koko Uusimaa ei ole enää asuttu, todetaan katsauksessa.

Uhkia riittää

Hypon mukaan asuntomarkkinoiden suurimmat uhat liittyvät väestö- ja talouskehitykseen sekä taloyhtiölainoihin ja sijoittaja-alistukseen.

Maaliskuun asuntomarkkinakatsauksen mukaan nyt olisi ainakin puoli miljoonaa asuntoa alennusmyynnissä. Tuo määrä asuntoja sijaitsee alueilla, joilla poismuuton vuoksi on kova tarjonta, mutta ei juurikaan kysyntää.

Nousukaudesta huolimatta viime vuonna joka toinen suomalainen asunto menetti arvoaan.

Kun taloudella sanotaan olevan hyvin – ja kai ainakin osalla kansastakin – pitäisi sen näkyä asuntokaupan vilkastumisena. Nyt ei näin ole tapahtunut. Hypon raportin mukaan tähän vaikuttavat väestökehityksen vinoumat, varainsiirtovero, kansainvälisen pankkisääntelyn lainoitukselle asettamat uudet lisävaatet ja pienten asuntojen katoaminen myyntilistoilta asuntosiirtäjille.

Asuntokaupan kohtalon kesä

Uusimmassa, toukokuun asuntomarkkinakatsauksessa Hypo jatkaa "pirujen seinille maalailua": – Tumat pilvet näkyvät myymättöminä uusina asuntoina. Edelleen ainoastaan niin sanottu kasvukolmio (pk-seutu, Turku ja Tampere) pärjää, mutta ero muuhun Suomeen on koko asuntomarkkinan rasite ja uh-

ka. – Sulatettavaa riittää. Kevätkesä kertoo suunnan.

– Polarisaatio ei poistu. Riskit kasvavat, elleivät tavalliset asunnostonostajat palaa pian asuntosiirtäjien rinnalle.

Polarisoituminen – tällä tarkoitetaan tässä asuinalueiden eriarvoistumista – näkyy maan jakautumisena kehittyviin ja taantuviin paikkakuntiin, siis perinteiseen 'maaseutu vs. kaupunki' -asetelmaan. Yksi nykyajan ilmiö on sekin, että polarisoitumista tapahtuu myös kaupunkien sisällä: – (...) keskustorin tuntumassa kysyntää riittää, mutta kaupungin reuna-alueilla on hiljaisempaa. Kilometri ytimestä voi olla jo liikaa keskisuurena kaupungissa.

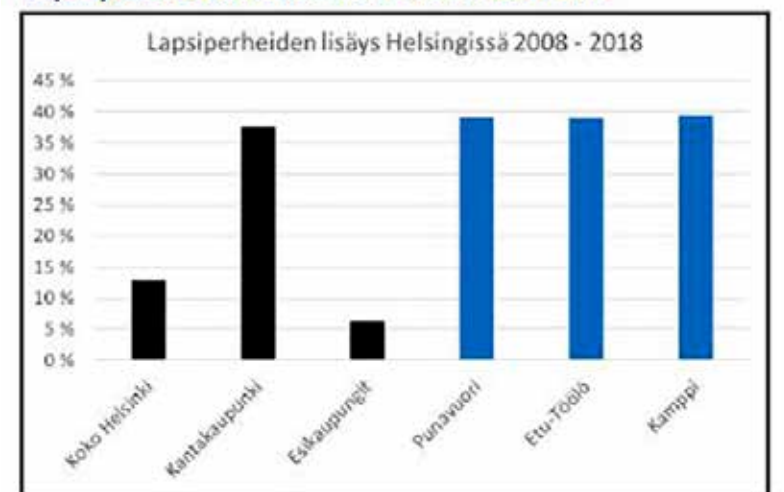
Vilkkaana juuri nyt käynnissä olevan ilmastomuutoskeskustelun siivittämänä voisi panna positiivisena seikkana merkille, että ihmisten asumiseen liittyvät mieltymykset ovat muuttuneet myönteisemmiksi tiivistä kaupunkirakennetta ja lähellä olevia palveluita kohtaan.

Asuntomarkkinan rahoitus

Hypon tämän vuoden toisessa asuntomarkkinakatsauksessa otetaan esille myös asuntokaupan rahoituksessa tapahtuneita muutoksia. – Nykyään asuntomarkkinoilla tahtipiikkoa heiluttavat pankinjohtajan ohella kansainväliset sijoittajat ja luottoluokittajat, tykkää siitä tai ei.

Kun ennen pankkien ansaintalogiikka meni siten, että ensin piti saada asiakkaat laittamaan ylimääräisiä rahojaan säästöön pankkiin, käytännössä pankin kassakaappiin, sitten oli pankinjohtajalla mahdolli-

Lapsiperheetkin haluavat keskustoihin

Helsingissäkin tapahtuu selkeää polarisoitumista

suus antaa lainaa toiselle asiakkaalle. Korkea maksettiin sille säästäjälle, ja lainanottajalta otettiin vähän enemmän korkoa. Tuosta erotuksesta muodostui pankin voitto.

Nykyään pankit hakevat valtuuttavaranonsa kansainvälisiltä sijoittajilta niin sanotuilla katetuilla joukkolainoilla.

Esimerkkinä Hypo käyttää asuntomarkkinakatsauksessa omaa kokemustaan nykypäivän varainhankinnasta. Hypo järjesti keväällä sijoittajataapaamia eri puolilla Eurooppaa ja tarjosi niiden tapaamisen jälkeen markkinoille velkakirjalainaa. Kun kysymyksessä oli suomalainen asuntomarkkinoilla operoiva rahoituslaitos, syöttiin tartuttuun ahnaasti. Hypo "(...)" sai sijoittajilta 300 miljoonaa euroa, kun tarjouksia tuli yli tuplasti." Siis joutilasta "höttörahaa" kyllä maailmalla liikkuu, ja se hakeutuu aina turvallisimpaan ja tuottoisimpaan kohteeseen.

– Sijoittajien luottamuksen ansiosta Hypo ja muut asuntolainapankit voivat myöntää Suomessa maailman edullisimpia asuntolainoja ja korjauslainoja. Järjestelmää puolustetaan pitämällä kotimaiset asuntomarkkinat terveinä.

Terveys tässä yhteydessä tarkoittaa tietenkin sitä, että suomalainen asuja, omistusta tai vuokra-asukas, maksaa tuosta välttämättömästä "edusta" – siis siitä, että ylipäättään saa asua – riittävän paljon sekä kansainvälisen, että kotimaisenkin sijoittajan tuotto-odotuksiin nähden.

Unto Nikula

Hypon asuntomarkkinakatsauksen löytää verkosta osoitteesta:
 Q1: http://www.hypo.fi/wp-content/uploads/2019/03/Hypon_Asuntomarkkinakatsaus_maaliskuu2019.pdf
 Q2: http://www.hypo.fi/wp-content/uploads/2019/05/Hypo_Asuntomarkkinakatsaus_toukokuu2019.pdf

Ajatushautomon skenaarioita

Kaupungistuminen on kehityskulkujen kimppu, se on monimutkainen ilmiö, minkä pitää näkyä tulevaisuuden vaihtoehtoisten kehityskulkujen etsimisessä.

Ajatushautomo **Demos Helsingin** julkaisusarjassa ilmestyneessä *Kaupungistumisen käännekohtat – Skenaarioita Suomen kaupungistumisen tulevaisuudesta 2039* -julkaisussa kaupunkikehityksen asiantuntijat tutkailivat tulevaisuuden Suomi-kuvaa. Tutkijat arvioivat muutamien väitteiden pohjalta todennäköisimpiä kehityskulkuja.

Kaikkia Demoksen julkaisun kaupungistumiseen liittyviä ilmiöitä ei tässä käydä läpi, vaan artikkelissa avataan lyhyesti lähinnä tämän suuren muutoksen asumiseen vaikuttavia tekijöitä.

Kaupungistumisessa se on nimena kaupunki, minkä pitää olla muuntautumiskykyinen – taakse jäävän maaseudun voidaan tässä katsannossa ajatella jäävän, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, sellaiseksi kuin se on jäädäkseen.

Kiinteistömarkkinat

Kaupunkien fyysinen muuttaminen on hidasta ja työlästä. Demokratiassa kaikkiin suuriin, ja myös pienempiin muutoksiin vaikuttavat monien tahojen usein hyvinkin ristiin menevät intressit. Muutos, jonka nyt nähdään olevan meneillään, vaatii mittavia investointeja joita vain harvat pystyvät toteuttamaan.

Kehittyvien alueiden – tässä yhteydessä kaupunkien – kiinteistöt ovat kasvua hakeville pääomien sijoittajille houkuttelevia kohteita, turvasatamia. Ulkomaisten sijoittajien kiinnostus Suomen asuntomarkkinoihin on ollut konkretiaa jo jonkin aikaa. Tämä konkretia tässä tarkoittaa ruuhkaisimman Suomen korkeaa, ja koko ajan nousevaa asumisen hintaa. Demoksen selvityksen mukaan Suomen sijoituskiinteistömarkkina on viime vuosina kasvanut 10 miljardin euron tasolle. Tästä ulkomaisen rahan osuus on 73 prosenttia. – Edullinen lainaraha on johtanut tilanteeseen, että yli puolet uusista kaupunkiasunnoista päättyy sijoittajien salkkuihin.

Väite: – Rahoituslaitokset eivät 2020-luvun lopulla enää suostu rahoittamaan uusia investointeja muualla kuin kymmenellä suurimmalla kaupunkiseudulla.

Asiantuntijat vastaavat:

– Pidän tätä todennäköisenä kehityskulkuna erityisesti asuntorakentamisen kohdalla. Sen sijaan matkailu ja kaivosteollisuus tulevat nauttimaan yhä suuremmista investoinneista kansainvälisen kiinnostuksen kasvaessa.

Toisaalta:

– Tämä on pelottava visio, jonka todennäköisyys on suurempi, jos kaupunkien kasvuvauhti kiihtyy ja samalla muu osa Suomesta häviää.

– En usko näin nopeaan 'alueelliseen sukuputtoon'. Valkoisia läikkiä tulee koko ajan lisää, mutta toisaalta ne voivat olla uudentyyppisen elinkeinotoiminnan investointialustoja.

Asumisen preferenssit

Asumiseen liittyvät päätökset ovat kaupungistumisen konkreettisinta ilmentymää. Urbanisoituminen, kaupungistuminen ja siihen liittyvä elämäntapojen muutos on ollut suomalaista mentaalista valtavirtaa jo parinkymmenen vuoden ajan. Väestön keskuudessa tapahtuneet taloudelliset-sosiaaliset, ja elämäntapojen muutokset ovat vaikuttaneet asumiseen liittyvien mieltymysten ja toiveiden erilaistumiseen.

Kaupunkialueiden tietovaltaisessa taloudessa työpaikkojen ja väestön kasvu ruokkivat toisiaan, ja tämä saa aikaan jatkuvan kasvuprosessin.

Väite: – Vuonna 2039 menestyviä suomalaiskaupunkeja yhdistää se, että ne ovat satsanneet muita määrätietoemmin elinympäristön laatuun ja palveluiden saatavuuteen.

Asiantuntijat vastaavat:

– Vuokralla asuminen kaupunkien keskustojen kerrostaloissa on suosiossaan ohittanut syrjäisemmän omakotiasumisen. On myös

"Ratikkakaupunki" on nyt asukkaiden suosiossa.

koko ajan tapahtumassa muuttovirtaa suurkaupunkien keskustoista esikaupunkialueille. Tässä voi olla kysymys joko omaehtoisesta asumisen preferenssien toteuttamisesta, mutta tämän suuntaisessa muuttovirrassa on kasvava ihmisryhmä, joka ei taloudellisista syistä pysty jäämään kallistuneeseen keskusta-asuntoon.

– Nuoret lapsiperheet asettuvat nykyään mielellään kaupunkien keskustoihin. Urbaani asuminen on muodostanut monille elämäntavan, josta ei haluta luopua. Monet ovat valmiita asumaan ahtaammin lyhyiden työmatkojen ja palveluiden saatavuuden vuoksi. Ilmastonmuutoksen oivaltanut ihminen panee oman arvonsa myös yksityisasiantumudelle.

Maksukykyisimmillä on tietenkin mahdollisuus toteuttaa asumi-

seen liittyviä mieltymyksiä, kun sen sijaan pienempituloiset ovat sidottuja sosiaalisen asuntokannan hintaan, laatuun ja sijaintiin.

Mihin suuntaan mennään?

Nyt syntyvät sukupolvet ovat kaupunkilaisempia ja kansainvälisempiä, kuin mitkään aikaisemmat. Kaupunkimainen asuminen on koukuttanut, luonut niin sanottua pitovoimaa siinä määrin, että useat ihmiset haluavat jäädä ja pysyä urbaanirympäristössä.

Oma kysymyksensä on, miten väestön vanheneminen pitäisi ottaa huomioon asuntorakentamisessa.

Jotkin nykyiset muuttotappiopaikkakunnat voivat tietenkin yrittää profiloitua jonkinlaisina keitain varakkaalle vanhusväestölle, jolla on valmius maksaa korkeatasoisesta asumisesta ja palveluista.

Mutta missä asuu vähävaraisempi väestön osa, joka tarvitsee hoivaa ja hoitoa. Ja missä heidän hoivaaajansa asuvat?

Kaiken kaikkiaan Demoksen julkaisussa jää – tarkoituksellakin jätetään – paljon avoimia kysymyksiä. Julkaisun tekijät avaavat monimutkaiseen, kaiken inhimillisen elämän kattavaan teemaan liittyvää kysymyksenasettelua: "Laaditut skenaariot pyrkivät tarjoamaan vastauksia "Entä jos" -kysymyksiin, vaikka niiden taustalla on paljonkin "Nyt näyttää siltä että" -tietoutta meiltä ja maailmalta."

Unto Nikula

Koko Demos Helsingin julkaisu on luettavissa netissä osoitteessa: https://www.demoshelsinki.fi/wp-content/uploads/2018/11/demos-helsinki_kaupungistumisen-kaannekohdat

Ketkä kärsivät eniten ilmastonmuutoksesta?

Suomi Finland Housing and Planning (SFHP), **Asuntoliitto, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)** ja **Asuntoreformiyhdistys (ARY)** järjestivät perinteisen **Valtakunnallisen asunto- ja yhdyskuntapäivän Helsingin yliopiston** pienessä juhlasalissa. Päivän teemoina olivat ilmastonmuutos, yhdyskunnat ja asuminen.

Ohjelmaa kiteytti vauhdikkaasti Tampereen yliopiston dosentti **Olli Niemi**. Huomio kiinnitetään hauraisiin maihin, ekologian merkitykseen ja rakennuttajan vastuuseen. Hauraiden maiden kyky

sopeutua ilmastonmuutokseen on heikoin. Suomi on yksi maailman kestävimmistä valtioista. Olemme hyötyjiä ja kyvykkäitä selviytyjiä. Missä ovat suurimmat vahingot? Ketkä kärsivät eniten ilmaston lämpenemisestä?

Syyriassa on ollut vuosisadan kuivuus ja ilmastonmuutos pahentaa sitä. Maailmassa vaikuttaa voimakas kaupungistuminen, köyhyys ja radikaalisoituminen. Pääosin Lähi-idästä (Syyria, Irak, Afganistan) tuli 2,5 miljoonaa pakolaista Eurooppaan vuosina 2015–2016. Eurooppa muuttui. Mitä tapahtuu, jos pakolaisia tulisi 10–10 000 kertaa enemmän? Tätä Niemi ei halua

edes kuvitella. Entä Kiina, Intia ja Pakistan? Nämä maat toimivat jo ja ovat saaneet maapallon kasvi- ja eläinmaailman kasvamään, sotilaat istuttavat puita. Tutkijat ovat ihmeissään Kiinan ja Intian saavutuksista. Huolestuttavin tilanne on Afrikassa, jossa väestö kaksinkertaistuu 2050 mennessä?

Meidän hiilinielupuita pitäisi istuttaa kuivuudesta kärsivien Afrikan ja Lähi-idän pelloille. Puut estävät peltojen kuivumista ja mahdollistavat elintarviketuotannon ja luovat elinmahdollisuuksia maaseuduilla, hidastavat kaupungistumista ja vähentävät kansainvälistä

pakolaisuutta.

Puussa olevaa hiiltä ei päästetä takaisin hiilikiertoon, vaan se parkkeerataan rakennuksiin 50–100 vuodeksi. Tämä korvaa köyhien maiden tuontia ja synnyttää työpaikkoja ja yrityksiä, avaten myös Suomelle liiketoimintamahdollisuuksia. Samalla estäisimme jo enakkoon pakolaisuutta.

Kehitysmaiden projekteissa on siirryttävä tehokkaampaan ohjelmallisuuteen ja monirahoitteisuuteen. Kaikki haluavat merkityksellistä elämää omassa maassaan. Toivoa toivottomille ja korjaavia ilmastotekoja ruohonjuuritasolla.

Riitta Salasto

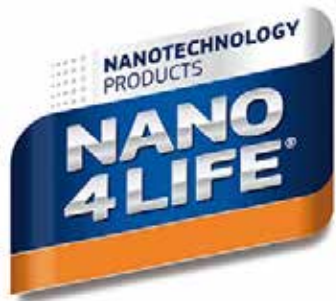
Dosentti Olli Niemi kehoittaa korjaamaan, ei rokottamaan.

www.nanofinland.fi
tilaus@nanofinland.fi

Mirko Balvik
Myynti- ja
markkinointipäällikkö
puh. 0400 152 167

Henri Kangas
Kehitys ja markkinointi
puh. 0400 275 885

Nano Finland Oy

Nano Finland Oy 2015 perustettu ekologisten **Nano4life**- tuotteiden maahantuonti- ja korjaus yritys.

Nano4life-pinnoite mahdollistaa märkätiloille pidemmän elinkaaren.

Nano4life-tuotteilla käsitellyt pinnat hylkivät vettä ja likaa. Laattapinnan, laattasaumat, lavuaarit, WC:t, peilit ja hanat ovat helposti puhdistettavia käsittelyn jälkeen.

KUVAT ENNEN JA JÄLKEEN

Nano Finland Oy
pitää huolta huoneistoista

Nano Finland Huolto

Palautamme tehopesulla ja tarvittavilla toimenpiteillä, kylpyhuoneen entiseen loistoonsa vain 1-2 päivässä. Tämä mahdollistaa työn suorittamisen pienellä häiriöllä myös asutuissa huoneistoissa.

Käsittelyllämme saamme likaa ja kosteutta hylkivän pitkäkestoisen suojan. **Nano4life**-pinnoite estää kalkin, ruosteen ja kasvuston muodostumista sekä kiinnittymistä pinnoille ja saumoihin.

Nano Finland Huolto tekee myös seuraavat työt:

- Huoneistojen maalaukset
- Otsonoinnit
- PU-Flex lattiat
- Ovien vaihdot + karmit ja listoitukset
- Laminaattien asennukset + listoitukset
- Laattojen vaihdot + injektioinnit
- Sisäkattojen MDF paneloinnit
- Vaihdamme mm. ovet, hanat, suihkusetit, letkut ym.

Fiksua muovirakentamista

Uusiomuovin käyttöönotto on osa materiaalitehokkuutta myös rakennusalalla. Selvitys muoveista sekä muovien käytön vähentämishanke ovat osa Suomen muovitiekartan toimia. Panostetaan korvaaviin ratkaisuihin ja perustetaan New Plastics -osaamisverkosto.

Ympäristöministeriö ja **VTT** selvittivät muovien käyttöä rakentamisessa – **ARA**, **Senaatti-kiinteistöt** ja **Helsingin yliopisto** tutkivat muovien käytön vähentämistä rakennus- ja uudisrakennuskohteissaan.

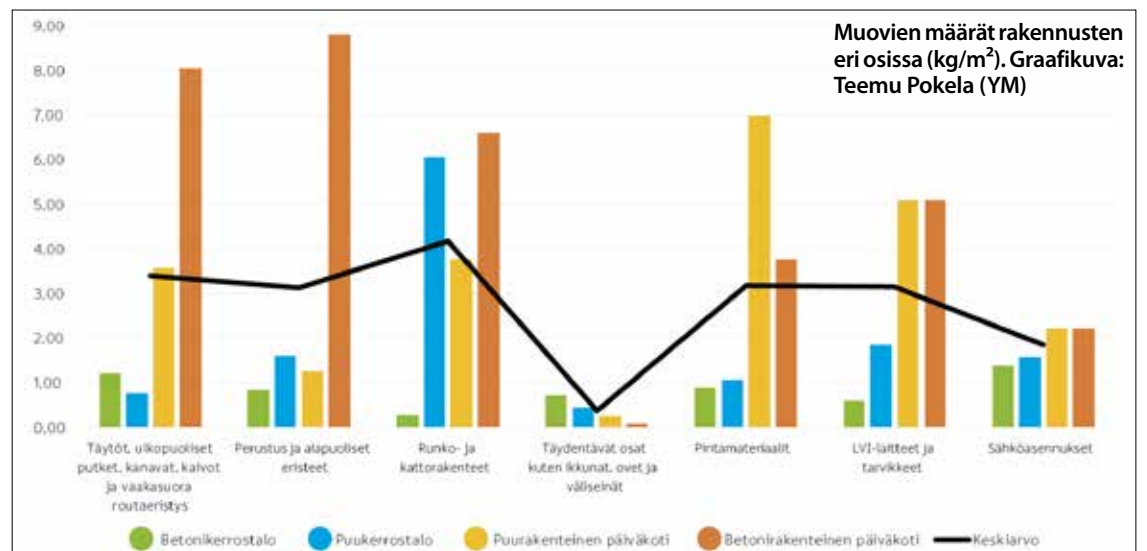
Rakennusten muovi-inventaariin tulokset julkistettiin huhtikuussa Muovifoorumissa Finlandiatolalla. Selvityksessä käytiin läpi 20 000 neliometriä suomalaisia kerrostaloja ja päiväkotia, seitsemän tyyppistä kerrostaloa ja kolme päiväkotia. Suomessa käytetystä muovista viidesosa menee rakentamisen tarpeisiin. Noin 20 prosenttia kaikista muoveista käytetään rakentamiseen.

Rakennukset olivat joko betoni- tai puurunkoisia. Muovien osuus kaikista rakennusmateriaaleista oli alle 0,5 prosenttia rakennuksen kokonaispainosta. Betonirakenteisissa rakennuksissa muovien määrä rakennuksen kokonais-

painosta oli hieman pienempi puurunkoisissa rakennuksissa.

Ympäristöministeriön erityisasiantuntija, TkT **Matti Kuittinen** kertoo, ettei vastaavanlaista rakennusten tasolla tehtyä selvitystä näyttäisi olevan kansainvälisesti saatavilla ja selvityksen tulokset ja toimenpide-ehdotukset kiinnostavat myös ulkomailla. Vaikka muovien osuus kaikista rakennusmateriaaleista on alle 0,5 prosenttia rakennusten kokonaispainosta, on rakentaminen tästä huolimatta toiseksi suurin muovinkuluttaja. Pakkausteollisuus on ykkönen.

Muoveja on lähes kaikissa rakennusosissa. Yksittäisessä rakennuksessa muovien määrä on hyvin pieni verrattuna muihin materiaaleihin. Osa muoveista olisi kohtuullisen helppo kierrättää tai korvata muilla ratkaisulla. Muovien käyttö on kuitenkin monessa kohtaa tarpeellista.

Päiväkoteissa muoveja oli kaikissa rakennusosissa, mutta muovit jakautuivat epätasaisesti eri rakennusosiin. Päiväkotien muovimäärät olivat selvästi suurempia kuin asuinkerrostaloissa, sillä päiväkodeissa oli suhteellisesti enemmän talotekniikkaa ja lattioissa käytettiin enemmän muovimattoja. Lisäksi päiväkodeissa oli käytetty kerrostaloja enemmän muovipohjaisia lämmöneristeitä. Tutkittujen päiväkotien pihalla käytetyt leikkialueiden turva-alueet sisälsivät myös paljon synteettistä kumia.

Keräyksestä uusiin

Energiatehokas rakennus on vaikea toteuttaa ilman muoveja, jos esimerkiksi sähköjohtoja vedetään ja halutaan sähköt taloon. Rakennusten muovien kokonaismäärästä 40 prosenttia oli selvityksessä liimoista ja maaleista löytyviä polymeerejä. Pitäkin miettiä elinkaarinäkökulmaa ja valmistusvaiheita mahdollisimman vähäpäästöisesti. Liimat ja maalit kehittyvät jatkuvasti ekologisemmiksi. Kun esimerkiksi rakennus tulee

elinkaarensa loppuun, kerätään muovit talteen. Rakentamisen muovijätettä voidaan vähentää sekä muovien keräys- ja kierrätysastetta nostaa.

Merkittävä osa rakennuksen muoveista on hartseissa ja sideaineissa. Tällaisia muoveja löydettiin runsaasti maaleista ja liimoista, levyjen, kattojen ja eristeiden sideaineista tai vahvisteista. Näiden osuus oli esimerkiksi betonikerrostalossa 44 % ja puurkerrostaloissa 37 % kaikista muoveista. Tällaisten muovien kierrättäminen on hyvin vaikeaa, ja vaihtoehtoisia ratkaisuja tarvittaisiin.

Rakennuksissa eniten käytetyt muovit olivat polyvinyylikloridi (PVC), polyeteeni (PE), polystyreeni (EPS), polypropeeni (PP), polyuretaani (PUR) ja synteettinen kumi (EPDM). Esimerkkinä rakennuksissa näitä käytettiin erityisesti kaapeleissa, putkissa, eristeissä ja leikkipaikan turvapintana. Näitä käytettiin tuotteina tai tuotteiden osina siten, että muovi on mahdollista erottaa purkutyön yhteydessä.

ARA:n, Senaatti-kiinteistöjen ja Hel-

singin yliopiston tilapalvelujen vuoden 2019 hankkeessa tarkastellaan muovien vähentämisen vaikutuksia rakentamisen kustannuksiin, toteutusaikatauluun ja hiilijalanjälkeen. Samalla toimijat kehittävät omia rakennushankkeiden suunnittelu-, projektinohjaus- ja hankintakäytäntöjään.

Ympäristöministeriö tukee työtä teettämällä vaikutus- ja ympäristöarvioita sekä välittämällä hankkeen välitulosia Suomen kansallisen muovitiekartan muiden toimien vauhdittamiseksi. Panostetaan korvaaviin ratkaisuihin ja perustetaan **New Plastics** -osaamisverkosto. Uusiomuovin käyttöönotto on osa materiaalitehokkuutta myös rakennusalalla. Muovien tunnistamiseksi tuoteselosteita kehitetään.

Muovitiekartan verkkosivuston kautta saa tietoa muoveista ja muovitiekartan toimista. Muoveissa on suuri potentiaali päästöjen vähentämiseen. Tällä tiellä jatketaan myös rakennusalalla.

Riitta Salasto

Matti Kuittinen YM:stä ja rakennuttamisapäällikkö **Vesä Ijäs** ARA:sta keskustelemassa Muovifoorumissa 5.4.2019 muovihaasteesta rakentamisen saralla.

Kolumni

Veto-, pito- ja työntövoimia

Kaupungistuminen on globaali, maailmanlaajuinen ilmiö. Sanovat sen olevan ajan trendi. Sanovat vielä, että ihmisten joukkomittaista hakeutumista kaupunkeihin ohjaisi asuinpaikkaan liittyvien toiveiden ja mieltymysten, preferenssien muuttuminen. Tätä kansojen vaellusta on selvitelty muun muassa ajatushautomo **Demoksesa**. Sitä on käsitelty tässä lehdessä toisaalla.

Mikä on muuttanut suomalaisen mielenlaadun siitä iänikuisesta narratiivista, jossa hakeuduttiin omaan rauhaan kauas pois kaikesta maailman pahuudesta, tähän nykyiseen pyrkyyn mahdollisimman lähelle kaikkia ja kaikkea? Suomalainen kaipaa nykyään sen impivaaralaisen rauhan sijaan hektistä elämää ja urbaania sykettä. Näin ainakin väitetään tämän ajan demografisissa tutkimuksissa ja selvityksissä. Väestötieteilijät puhuvat veto-, pito- ja työntövoimista.

Mikä on saanut, ja saa aikaan sitä vetovoimaa toisaalla, ja työntövoimaa taas toisaalla?

Ainakin elinkeinorakenne on muuttunut niin, etteivät vanhan agrikulttuurin ammatit enää elä. Maa on muualla viljavampaa. Maalla eivät nykykaikaisen elämisen ehdot täyty, pitää lähteä kaupunkiin.

Kaupungistumiskeskusteluun on ilmestynyt uusi termi; pehmeät vetovoimatekijät. Muuttajan lähtöpäätökseen vaikuttavat kovat työntövoimat, esimerkiksi työttömyyden aiheuttama näköalattomuus.

Hakeutumista toisaalle ohjaavat pehmeät vetovoimat, kuten kulttuuritarjonta, asumisen viihtyisyys, liikkumisen vaivattomuus, yms. Tiiviimpi asujaimisto mahdollistaa rikkaamman sosiaalisen elämän. Perheet pienenevät sinkkuuden yleistymisen ja syntyyvyyden voimakkaan laskun vuoksi. Enää ei kaivata isoja asuntoja, lisäneliöitä. Omakotitalo, kaksi autoa ja pitkät matkat joka paikkaan, ei ole enää vetovoimainen houkutin.

Digitalisaation myötä piti tapahtua niin, että kaikki saavat valita asuinpaikkansa ilman minkäänlaista sidosta työpaikan sijaintiin. Töitä piti päästä tekemään järven rannalla olevan omakotitalon laiturin nokalla varpaita vedessä liotellen. Tätä digitalisaatio ei kuitenkaan näytä ainakaan massamittassa saaneen aikaan. Työn perässä muutetaan edelleen.

Vai muutetaanko sittenkin palveluiden perässä? Niinkin voi tulkita, että nuoret muuttavat työn perässä ja vanhat muuttavat palveluiden perässä.

Uutena ilmiönä on pantu merkille vanhenevan väestön muuttolaitti. Ikäihmiset haluavat nyt parempien ja mahdollisimman lähellä olevien palveluiden ääreen. Juuri palveluita tämä nykyinen on karsinut haja-asutusalueilta rankalla kädellä. Palveluiden saavutettavuudella on kasvava merkitys. Eikä nyt ikääntymisen kynnyksellä oleva kansan osa ole enää vanhalla tavalla sidoksissa "tekopitäjäänsä", vahaan kotipaikkaansa. Suvun perimä ei enää pidättele kuten menneinä aikoina. Pitovoimatekijät ovat muuttuneet.

Siitä ei kuitenkaan päästä mihinkään, että talous asettaa ne reunaehdot, jotka määrittävät ja rajaavat ihmisten valintoja. Maailman muuttuessa vinhaa vauhtia, kohtuutasoniselle inhimilliselle elämälle asettuvat vaateet muuttuvat myös. Näiden elämisen ehtojen täytyminen vaatii kansalaista hakeutumaan näennäisen vapaaehtoisesti toisaalle, pois niin sanotuilta juuriltaan. Näinhän on jossakin määrin aina tapahtunut, – tämä lienee jopa evoluution edellytys – mutta muroskohtien hallitseminen vaatii nytkin "leveämpiä hartioita", kuin mitä puhdas markkinavoimien logiikka ja uusliberalismin ohjaama ymmärrys voivat tarjota.

Unto Nikula

Rovaniemi, Korkalovaara

Päivystäjä ihmemaassa

Päivystäjä visiteerasi yhtä ylimääräistä yhtiökokousta tässä päivänä muutamana.

Kysymyksessä oli aivan normikerrostaloyhtiö pääkaupunkiseudun kaupungissa. Syy, miksi osakkaat ottivat yhteyttä liiton neuvontaan, oli sekä aito ja tyyppillinen. Tämä yhtiö oli niin lajityypillinen, että on vain pakko kertoa siitä.

Ihmemaan Liisa siirtyy uuteen ulottuvuuteen, jossa hommat ovat ylösalasin. Niin se oli tässäkin yhtiökokouksessa. Sen sijaan, että taloyhtiön hallitus olisi edes jossain määrin kuunnellut talossa asuvien osakkaiden mielipiteitä, tehtiin kaikki mahdollinen sijoittajaosakkaiden etujen ajamiseksi. Asia ei ollut kummoinenkaan. Hallitus oli junailut läpi tavoitteensa, turhan lisäsaunan rakentamisen hämmästyttävään ylihintaan. Päätösprosessissa oli koko ajan pysytty juuri ja juuri laillisuuden tiellä.

Rivosakas ihmettelee, kun hallitus osakkaiden siunauksella kerää ikkunoiden kunnostamiseen korotettua hoitovastiketta. Tarvittava summa saadaan käytännössä kerättyä, mutta nyt esitetään osan ikkunakunnostuksen rahoituksesta otettavaksi lainana. Lainasta huolimatta jatketaan korotetun vastikkeen keräämistä ja hallitus on pimennettysti valmistellut toteutukseen saakka uuden "herroille kelpaavan" saunan rakentamista.

Tässä siis ollaan: Osakkaat on manipuloitu maksamaan ikkunarempaan lainaosuudet ja samaan aikaan

keräämään hoitovastikkeessa uuden saunan rahoituksen, nimikkeellä "ikunarempa":

Tässä tulee taas se ihmemaa mieleen. Paha kuningatar ei halua nähdä oikein päin ajattelevaa Liisaa. Ratkaisu on yksinkertainen: Teloitetaan Liisa.

Tällä 56 asunnon yhtiöllä on siis korjausvelkaa runsas miljoona euroa. Näiden yli-ikäisten hankkeiden käynnistämisen eteen hallitus ei ole tehnyt mitään. Hallituksen puheenjohtaja katsoo, että sijoitusasuntojen omistajien tuki varmistaa hänen "satulassa pysymisen". Sijoittajalle pitää joka vuosi olla tarjolla tulonhankintavähennystä. He hyötyvät tästä verovaihtelun verran, ja itse asiassa vielä enemmän. Normiosakas on ostanut asunnon taloudellisten rajojensa puitteissa asunnokseen. Sijoittajalle sopii turhatkin investoinnit, jos ne vähänkin nostavat asunnon arvoa ja haluttavuutta. Jos näin onnellisesti käy, realisoidaan sijoitus ja ostetaan toinen luukku. Talossa asuva osakas jää maksamaan nämä tekoset, oli hänellä siihen varaa tai ei.

Päivystäjä kysyy: – Pitäisikö oleellisesti kiristää hallituksen vastuuta asunto-osakeyhtiöhallinnossa? Yllä pohdin noita niin sanotusti suurina linjoja. Nyt kysytään tästä yksittäisestä kohteesta.

Yhtiön muutaman vuoden takainen kuntokartoitus osoitti, että vesikatkon tarkastus ja todennäköinen uusiminen on ehdottomasti akuutein korjaustarve yhtiössä.

Miksi silloin "edustussauna" on

Päivystäjän pakina

tärkeämpi tehtävä, kun olemassa olevassa saunassakin on vapaita vuoroja?

Miksi sallitaan se, että hallituksen puheenjohtaja edustaa yhtiökokouksessa valtakirjoilla kappalemääräisesti neljännessä asunnoista? Yhtiöjärjestyksen muutos olisi paikallaan.

Miksi kohta neljä vuosikymmentä ammatti-isännöitsijänä toiminut henkilö, ei puutu kokouksen puheenjohtajan (hallituksen pj) ennen näkemättömään tökeröön käyttäytymiseen? Isännöitsijä on silti kokouskäyttäytymisen asiantuntija. Nyt hän moitti vain osakkaita. Lopetetaan yksilöity utelu ja kysytään oikein latinaksi: – Quo Vadis Domus?

Mihin menee yhtiössä asuvien osakkaiden koti. Siihen on helppo vastata. Nykyisistä asukasomistajista suuri osa joutuu laittamaan kotinsa myyntiin 5–10 vuoden tähtäimellä, jos nykyinen hallinto jatkaa. Asunto-osakeyhtiö, jota hallinnoidaan vuokra-asuntokiinteistön ehdoilla, ajaa asukasomistajat kadulle, haluaisivat he asua nykyisessä kodissaan tai ei.

Osataan sitä repiä rahaa asumisesta, ja jotkut hyötyvät entisessä Helsingin pitäjässään, ei vain itse Stadissa.

Päivystäjä poistuu kipinkapin Ihmemaasta kaapin kautta, katsoo sen peiliin ja toteaa: – Seuraavaksi taidan mennä katsomaan **Frodo Reppulia** Konnun Etelänelykseen. Hobbiteilla on kotikolot kunnossa, eikä sijoittajaörkkejä ole näkynyt.

Hans Duncker

"Onko asuntosijoittajien ahneudella mitään rajaa?"

Kerrankin *Helsingin Sanomien* toimittaja osuu täsmälleen maaliin – eli kirjoittaa niin kuin asiat todellisuudessa ovat. Taloustoimittaja **Anni Lassila** kertoo palstallaan 14.2.2019, että "Epäeettinen toiminta on huonoa bisnestä" ja kertoo Suomessa surullisen kuuluisista hoivayrityksistä mainiten **Attendon** ja **Esperi Care:n** (lue = entinen SPR).

Epäonnistuminen hoiva-alalla johdetaan pääsääntöisesti juuri siitä, että ikääntyneiden ihmisten hoitamisen ta on tehty bisnestä, liiketoimintaa. Kuten toimittaja Lassilakin erittäin osuvasti muistuttaa meitä, on likeyrityksen ensisijainen ja AINUT tehtävä tuottaa voittoa omistajilleen.

Toisin sanoen likeyritys myy palveluja tuottaakseen voittoa (omistajilleen=osakkailleen), kun taas julkiset toimijat ja nk. kolmas sektori, yhdistykset, säätiöt ja osuuskunnat eivät periaatteessa edes voi tuottaa voittoa omistajilleen, koska kuntaa, yhdistystä, säätiötä ja osuuskuntaa ei kukaan varsinaisesti omista.

Asuminen vääristyy selkeimmin pääkaupunkiseudulla

Suomessa koko ikäihmisten hoiva (palvelukodit jne.) on täysin mahdollista organisoida, kuten esimerkiksi sairaankuljetus Saksassa: kokonaan yhdistysten avulla! Jos siis näin ha-

lutaan. Samoin koko asuntohuoltojärjestelmämme on mahdollista organisoida voittoa tavoittelemattomien toimijoiden toimesta – jos siis halutaan. Suomessa ei ole haluttu, vaan asuntojen tuotanto ja jakelu on jätetty (lähes) kokonaan nk. markkinoiden varaan.

Isot ja keskusuret ja kenties pienemmätkin rakennusliikkeet myyvät kilpaa asunto-osakkeita uusista taloista suoraan asuntosijoittamiseen erikoistuneille yrityksille, pääomasijoittajille, joiden takana on pankkeja ja muita sijoituslaitoksia. Uusia pienasuntoja myydään myös yksittäisille kansalaisille, joiden ainoa tarkoitus on sama kuin pääomasijoittajilla esim. mainituissa Esperissä ja Attendossa. Yritystä omistetaan yleensä vain noin viisi vuotta, jonka aikana pääomasijoitusta pitää saada kasvatettua mahdollisimman paljon ennen kuin osakkeet myydään jälleen eteenpäin.

Pienasunnot sijoittajien mansikkapaikkoina

Annan esimerkin. Asuntosijoitusrahasto ostaa uuden kerrostalon osakkeista esim. 70 % ja antaa asunnot "managerausyrityksen" kautta vuokrattaviksi. Vuokra on esim. 30 €/m²/kk talossa, jonka hoitovastike on 5 €/m²/kk, eli tuottoa ennen veroja n. 25 €/m²/kk.

Siis 30m²:n asunto tuottaa brut-

Jari H. K. Virtanen

Sijoitusasuntotallissa vuokra-asukkaiden vaihtuvuus on hyvin suurta. Näkymä jätetuoneen täysistä roskiksista uudehossa kerrostalossa Vantaalla kuukauden vaihteessa.

tona jopa 750 €/kk = 9 000 €/v. Näin paljon ei omistaja toki saa itselleen, mutta esimerkki on suuntaa antava. Sijoittajan ei silti tarvitse edes vuokrata asuntoa, jos hinnat nousevat nykyistä tahtia ja korot pysyvät nykyisellä tasolla. Tuotto on tyhjälläkin asunnoilla ihan kohtuullista. EI kuitenkaan maksimaalista ja siksi niitä vuokrataan.

Asukkaat äänestävät jaloillaan. Tämän näkee isännöitsijä.

Asukkaat lähtevät näistä sijoittajien vuokratiloista heti, kun saavat siihen ensimmäisen mahdollisuutensa. Syy on epäilemättä liian korkea asumisen hinta eli liian korkea vuokra!

Kansantalouden kannalta kyse on eräänlaisesta nollasummapielästä, jossa me tavalliset palkanansaitelijat, jotka siis emme osallistu kasinopeliin nimeltä asuntosijoittaminen, maksamme myös ahneiden lähimmäistemme voitot asumistuen (lue: verojen) muodossa.

Jari H. K. Virtanen

FM, isännöitsijä, Helsinki

Asuntojen uustuotanto edelleen vilkasta

Vuonna 2018 aloitettiin noin 46 400 asunnon rakennustyöt. Taso oli suurin moneen vuoteen. Se on 14 000 asuntoa enemmän kuin huippuvuonna 2005–07. Asuntotuotanto painottui vahvasti pieniin kerrostaloasuntoihin, joiden aloituksissa keskikoko on noin 65 m². Sen vuoksi aloitettujen neliömäärä on 18 % alempi kuin em. huippuvuonna. Valtaosa aloituksista keskittyi kasvukeskuksiin.

Jos lasketaan kuluva vuoden 3 kuukautta yhteen viime vuoden 9 viimeisen kuukauden kanssa, saadaan seuraavat tulokset:

- Omakotitalojen ja rivitalojen aloitukset ovat muutaman prosentin kasvussa

- Kerrostalojen aloitukset putosivat 3 %, mikä vei koko asuntotuotannon lievästi miinukselle

- Aloitettu neliömäärä putosi silti vain 1 %.

Valmiiden myynnissä olevien asuntojen määrä kasvoi viime vuonna **Rakennusteollisuuden asuntotuotantokyselyn** mukaan. Määrät ovat edelleen maltillisella tasolla.

Vilkkouden syitä

Asuntorakentamisen edellytykset pysyvät suotuisana talouden kasvun jatkues- ja matalien korkojen ansiosta. Myös asuntosijoittaminen pysyy edelleen houkuttelevana vaihtoehtona, koska EU-alueen hidas kasvu ei houkuttele sijoittajia muuallakaan.

Asuntotuotanto nousi viime vuonna ennätyslukemiin. Uusien asuntojen aloitukset vähenevät tänä ja ensi vuon-

na, mutta taso pysyy vuosiin 2010–2014 verrattuna korkeana. Kuluva vuonna aloitetaan 39 000–40 000 asunnon rakentaminen.

Vuonna 2020 aloitukset laskevat, mutta vain 36 000–38 000 asuntoon. Pudotus johtuu vapaarahoitteisten kerrostaloasuntojen aloitusten vähenemisestä, mutta pientalorakentaminen ilmeisesti hitusen vilkastuu.

Vilkas asuntotuotanto jarruttaa markkinatalouden mukaisesti asumisen kallistumista ja pitää vanhojenkin asuntojen hinnat kohtalaisen hyvin kurissa lukuun ottamatta Helsingin, Tampereen ja Turun keskustoja.

Nuorilla vuokra-asuminen kasvaa

Meillä on kymmeniä vuosia omistus-asumisen osuus lisääntynyt, mutta vuoden 2008-9 finanssilama muutti tilanteen täysin. Nyt markkinälähtöinen vuokra-asuminen kasvaa ulkomaisten sijoittajakonsernienkin voimin. Uusin valtakunnallinen tieto vuodelta 2017 ja vuodesta 2010 alkaen vuokra-asuntojen määrä kasvoi 12 % ja 105 000 kpl. Arava- ja muiden korkotuetujen vuokra-asuntojen määrä laski 17 % ja 55 000 kpl. Tosin omistus-asuntojen määräkkin kasvoi, tosin vain 3 % ja 45 000 kpl.

Uudenmaan tilanne poikkeaa muusta maasta, asuntokannan lisäys on täällä noin 60 % koko maan lisäyksestä. Sekä vuokra-asuntojen että omistus-asuntojen määrät olivat noin 45 % koko maan luvuista. Sitä vastoin Arava- ja muiden korkotuetujen vuokra-asuntojen mää-

rä laski 9 000 asunnolla eli 6 %. Muussa maassa lasku oli siis jyrkempi.

Markkinamuutos johti hintamuutokseen

- Asuntojen hinnat aluksi laskivat hitaasti koko maassa, mutta viime vuosina kasvukeskusten ydinalueilla nousu on kohtalaista

- Vuokrat nousivat tasaisesti ja yleensä reaalisesitkin koko maassa lähes samalla nopeudella, Helsingin seudulla vain hieman nopeammin kuin muualla

Vuokrien nousu teki edelleen vahvistuvan ulkomaisen sijoittamisen mahdolliseksi. Se on hyvä bisnes, kun asunnot ovat pääosin paikoilta, joilla asuntojenkin hinnat lievästi kasvavat. Niiden arvo siis nousee ja vuokratulon lisäksi sijoittaja saa aikanaan hyvän arvonnousuvoiton.

Tänä vuonna vuokra-asuntojen markkinatilanne on tasapainottunut, vuokrien nousu on hidastunut. Tähän on kolme syytä. Ensinnäkin asuntotuotanto on ollut ennätyskorkealla; 2019 valmistuu eniten asuntoja miesmuistiin. Toiseksi kansantalon kasvu on hieman hidastunut ja sen ennustetaan pysyvän hitaana. Kolmanneksi uusien omistus-asuntojen tarjontaa on helpotettu laina ym. järjestelyin, mikä on siirtänyt kysyntää pois vuokratuolelta.

Kehityksen yleislinja on tietysti liittynyt tulokehityksen nihkeyteen ja nuorien vaikeuksiin päästä työmakkinoille. Osin syntyyvyyden alentuminen liittyy tähän: kikyilyin on perheiden tilanne ja odotukset saatu epävarmaksi.

Alue-erot valtavia asumisen hinnoissa

Suomessa on käynnissä viivästynen kaupungistumisen huima loppukiri. Pääkaupunkiseutu kasvaa, samoin seuraavat neljä kasvukeskusta. Asuntotuotanto seuraa väestönmuutoksia, tai oikeastaan ennakoii niitä. Kasvu merkitsee kohoavia hintoja, mutta erityisesti väestönkatu johtaa asuntojen kysynnän laskuun ja hintojen lähes romahtamiseen.

Helsingin vanhojen osakeasuntojen hinnat nousivat reaalisesti 2000–2018 66 % eli keskimäärin noin 2,5 % vuodessa. Espoossa vastaava koko jakson nousu oli 36 %, Vantaalla 28 % ja Kehys-alueella 18 %. Kaksi viimeistä ovat pienempiä kuin koko maan hinnannousu. Luvut kertovat siitä, että seudun sisällä hyvän sijainnin merkitys on kasvanut ja nk. Nurmijärvi-ilmiö hiipunut.

Turussa vanhojen osakeasuntojen hinnat nousivat reaalisesti 2000–2018 50 % ja Tampereella 42 %. Kolmannessa kasvukeskuksessa Oulussa nousu oli vain 6%, sillä Oulu menetti asuntokysyntää Nokian henkilökunnan romahtaessa. Toisaalta kaupunki on aina ollut esimerkillinen tontti- ja asuntopolitiikan hoitaja. Maakuntakeskuksissa hinnat nousivat yleisimminkin 10–25 % ja ainoa lakua kokenut oli väestöä paljon menettänyt Kouvola, -3 %.

Hinnan kehitystietoja pieniltä paikkakunnilta on vaikea saada. Monissa Itä-Suomen kuntakeskuksissa hinnat vaihtelivat viime vuonna yleisesti 500–900 €/m² eli noin kymmenen Hel-singin hinnoista. Taantuvassa Savon-

linnassa hinta oli sentään 1 500 €/m².

Hinnat ohjaavat tuotantoa kasvaviin kuntiin. Viime vuonna asuntotilan muutokset olivat seuraavat (seutukunnat niiden suuruusjärjestyksessä):

Seutukunta	muutos %
Helsingin	2,6
Tampereen	2,3
Turun	1,6
Oulun	2,5
Lahden	0,3
Jyväskylän	1,4
Kuopion	1,8
Porin	-0,2
Seinäjoen	1,3
Joensuun	0,9
Vaasan	0,4

Erot ovat suuria. Porin seutukunnassa on tietysti ollut uudistuotantoa, mutta asuntoja on poistunut ympäri-voitisesta asumiskäytöstä enemmän, pääasiassa maaseudulla.

Arto Salmela

Kirjoittaja on pitkän linjan asuntopolitiikan harjoittaja, joka selvittää lehdelle asuntotilastojen muutoksia

Lähteinä on käytetty

Tilastokeskuksen Asuminen ja asuinolot -aineistoa, mm. linkki: http://www.stat.fi/til/asas/2018/asas_2018_2019-05-14_tie_001_fi.html

Rohkeita ratkaisuja asunnottomien asuttamiseen

ViaDia Pirkanmaan toimitusjohtajalla Pekka Matilaisella on itsellään taustalla yhteiskunnasta syrjäytymisen kokeminen. Sittemmin hän on löytänyt intohimon muiden yhteiskunnasta syrjäytyneiden auttamiseen.

Nykyään hän on sosiaalityön ammattilainen, joka rohkeasti tekee käytännön auttamistyötä niiden kanssa, joita sosiaaliturva ei tavoita. ViaDia Pirkanmaa ry lähti rohkeasti kokeilemaan ratkaisua asunnottomien asuttamiseen.

Asunnottomuus on Suomessa edelleen laaja ongelma, vaikka se on laskenut merkittävästi viime vuosien aikana. ViaDia Pirkanmaa ry tarjoaa ruoka-apua ja kuntouttavaa työtoimintaa työttömille ja vähäosaisille. Toiminnassaan he kohtaavat päivittäin asunnottomia ja he lähtivät miettimään, miten pystyisivät auttamaan asunnon saamisessa. Pitkäaikaisasunnottomalla tai vankilasta vapautuvalla henkilöllä uuden asunnon saamisessa esteeksi usein tulevat takuuvuokrat ja häiriöt luottotiedoissa, jolloin esim. kotivaakutusta on lähes mahdotonta saada.

Asumisen mallina välivuokraus

Vuonna 2017 käynnistyi ViaDia Pirkanmaa saanut hanke **”ARKI-asunto reilusti kaikille ilman ehtoja”**. Hankkeessa kehitettiin matalan kynnyksen periaatteella toimiva välivuokra-asuminen malli. Hankittiin seitsemän hajasijoitettua asuntoa, jotka välivuokrattiin pitkäaikaisasunnottomille ja vankilasta vapautuneille asunnottomille, jotka olivat jääneet sosiaalipalvelujen ulkopuolelle. Välivuokrauksessa ViaDia Pirkanmaalla on vastuu asunnosta ja asunto-

ViaDia-Tori Tampere.

Pekka Matilainen, toimitusjohtaja, ViaDia Pirkanmaa ry.

vakuutetaan huoneistoturvavakuutuksella, mutta asiakas maksaa normaalisti vuokran ja muut asumisen kulut.

Välivuokrausmallia toteuttaa myös **Y-säätiö**, mutta erotuksena Y-säätiön toimintaan, ViaDia Pirkanmaa ry etsii asukkaat kadulta, vankilasta ja soppajonoista. Asunnottoman kanssa rakennetaan luottamussuhde puolin ja toisin, jonka jälkeen tarjotaan asuntoa. Asutetut asukkaat osallistuvat myös järjestön tarjoamaan päihdeettömään päivä- ja työtoimintaan ja saavat tarvittavaa tukea asumiseen. Asukkaasta

huolehditaan, että asuminen sujuu ja ongelmiin puututaan välittömästi.

ARKI-hanketta rahoitti **Euroopan sosiaalirahasto**, jonka tavoitteena on edistää työllisyyttä, torjua syrjäytymistä ja varmistaa kaikille kansalaisille tasapuoliset mahdollisuudet hyvään elämään. ARKI-hanke oli puolen vuoden mittainen kokeiluhanke. Rahoitusviranomaisena Keski-Suomen ELY-keskus teetti videon ARKI-hankkeesta esimerkkinä onnistuneesta kokeiluhankkeesta. Kokeiluhankkeita toteutetaan verrattain vähän, joten videon avulla halutaan tuoda hankkeen mahdollisuuksia esille ja rohkaista toimijoita kokeiluhankkeiden toteuttamiseen. Kokeiluhanke on pieni nopeakestoisen hanke, joka voi olla riskipitoisempi kuin normaali ESR-hanke.

Asunto ensin

ARKI-hankkeen tuloksiin oltiin tyytyväisiä ja nähtiin mallin mahdollisuus toimia isommassakin mittakaavassa. Välivuokraus-mallia lahdettiin kehittää uudella **Kadulta Kotiin** -hank-

keella, jonka tavoitteena on vuosien 2018–2020 välisellä ajalla asuttaa 30–35 henkilöä. Heistä noin puolelle on tavoitteena saada pysyvä vuokrasopimus kuntoutussuunnitelman avulla. Hanketta rahoittaa **Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusjärjestö STEA**.

Hankkeiden yhteydessä on luotu Välivuokra-asuttamisen opas -käyttöön. Oppaaseen on kerätty käytännötietoja välivuokrauksesta sekä kokemuksia ja hyviksi todettuja käytäntöjä, joita hankkeiden aikana testattiin. Oppaan avulla toimintaa ja mallia pyritään juurruttamaan ja levittämään laajemmalle alueelle.

Kadulta Kotiin -hanke on saanut myös kansainvälistä näkyvyyttä. Viime vuonna hanke valittiin Suomen hallituksen edustajan toimesta **Asunto Ensin** -mallin vientituotteeksi Britanniaan. Asunto Ensin -malli on Suomen hallituksen asunnottomuuden ennaltaehkäisytoimenpideohjelman malli, jonka periaatteena on, että asunnon hankki-

minen on etusijalla muihin tukitoimiin nähden. Tutkimuksissa on pystytty osoittamaan mallin toimivuus. Asuteuista asunnottomista suurin osa on päässyt asunnottomuudesta ja heidän elämänlaatunsa on parantunut. Myös rahallisia säästöjä mallin avulla on saatu verrattuna tuettuun asumispalveluyksikössä asumiseen.

Tiia Finne

Kirjoittaja toimii suunnittelijana Keski-Suomen ELY-keskuksessa ja työskentelee rakennerrahastojen Länsi-Suomen alueen viestinnän parissa.

Faktaruutu

ViaDia Pirkanmaa ry perustettiin 2013 ja se on **Vapaakirkon diakoniajärjestö**, jonka kattojärjestönä toimii valtakunnallinen ViaDia ry, perustettu 1936. Kotipaikka on Tampere.

Pekka Matilainen, toiminnanjohtaja, pekka.matilainen@viadia.fi

TÄRKEITÄ VIDEOITA JA OPPAITA LÖYTTY NETISTÄ:

Välivuokra-asuttamisen opas

<https://docplayer.fi/105219093-Valivuokra-asuttamisen-opas.html>

Hankevideo: ARKI-asuntoja reilusti kaikille ilman

Hankevideo: Kadulta kotiin

<https://www.viadia.fi/pirkanmaa/kadulta-kotiin-hanke/>

Asunto ensin -malli

<https://asuntoensin.fi/tietoa/asunto-ensin/>

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Uutisia alueilta

Tervetuloa Ötökkähotelliin

Kautta aikojen lapset ovat livistäneet lähimetsään seikkailemaan. On herkistetty korvia luonnon äänille ja katseltu luontoa uusien silmin. Omia kiiltomatoja ja kokemuksia tarkastelemalla myös luonnonsuojelun viesti menee perille kuin vaivihkaa.

Ötökkätietoa luodaan ja välitetään **Simonkallion** koulussa. Ötököilläkin on historiansa ja siihen on tarttunut myös **Vantaan kaupunginmuseo** arkeologissa kaivauksissaan. Vantaalla vietetäänkin Ötökkä-teemavuotta kaikenikäisille. Teemavuoden 2019 tavoitteena on nostaa paremmin tietoisuuteen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä selkärangattomat pikkueläimet, ötökät.

Niiden tuottamat ekosysteemipalvelut ovat aivan ratkaisevia ihmisen hyvinvoinnille. Ötököiden elämäntaiheet ovat täynnä yllättäviä ja kiehtovia yksityiskohtia. Kesäksi on palkattu kaksi lähiluonto-opasta ötökkäteemalla.

Pieni luonnonsuojeluteko

Ötökkähotellit ovat kaupunkialueilla ja siistityissä ympäristöissä pieni luonnonsuojeluteko. Hyönteiset, villimehiläiset, pölyttävät hedelmäpuita ja kukkia. Leppäkertut, harsokorennot ja pihtihäntäiset hävittävät tuohyönteisiä. Leppäkertut syövät elinaikanaan tuhansia kirvoja. Hyönteisten luonnolliset pesintä- ja talvehtimispaikat ovat käyneet harvinaisemmiksi.

Ötökkähotelli tarjoaa suoja-

ja pesäpaikan sekä mahdollisesti myös talvehtimispaikan. Huoneet täytetään erilaisilla luonnontalvehtimispaikalla kuten kävyillä, meriheinällä, kuorikatteella, kutterilastulla, sammaleella, järviruualla. Sen voi ripustaa aurinkoiseen ja suojaan paikkaan noin 1-2 m:n korkeudelle kasvillisuuden yläpuolelle mihin vuodenaikaan tahansa. Ensimmäiset villimehiläiset saattavat etsiä suoja paikkaa jo helmimaaliskuussa ja loppusyksystä monet päiväperhoset saattavat etsiä talvehtimispaikkaa. Näin kertoo 4-luokkalaisten luokanopettaja **Ingrid Kaukonen** Simonkallion koulusta.

Hotelleja on rakennettu koulussa luokanopettajan ja teknisen työn opettajan **Jani Suihkosen**

Minea Markoff ja ötökkähotelli luokan luontoretellä keväällä 2018.

kanssa yhteistyössä jo pari vuotta. Yhteensä on syntynyt 90 ötökkähotellia jokaiselle oppilaalle oman, vietäväksi kotiin, mökille tai koulun retkillä sijoitettavaksi lähiluontoon, kuten oppilaan **Santeri Rädyn** hotelli sai paikkansa Kylmäojan varteen. Pelastetaan maailmaa ja tiedetään, että omenia ja hedelmiä ei olisi olemassa ilman hyönteisten pölytystä. Suklaatakaan ei olisi ilman polttiaisia. Luupit ovat olleet ahkerassa käytössä luontoretillä jo esikoulussa. Kun kysyn, mitä ötököitä koululaisilla tulee mieleen, on vastauksena hyttynen, hämähäkki, paarma ja myös harvinaisempi kovakuoriaislaji halavasepikkä. Päivänkorentoja voi ihailla – ne elävät vain yhden päivän ja ehkä hyttysenkään eivät ole ihan niin karkeitakaan enää.

Luontotietoa museon kaivauksista

– Ihmeitä täynnä ovat selkärangattomat, niitä on aina ollut ja uusia

lajejakin syntyy, kertoo arkeologi **Andreas Koivisto** Vantaan kaupunginmuseosta.

Sen arkeologit suorittivat 2011-2013 kaivauksia **Vantaanlaakossa Märtnensbyssa** 1500-luvulla eläneen **Jöran Bonde** -nimisen kauppiaan Lillas-tilalla. Tila hylättiin 1700-luvun lopussa autioksi. Läheltä kaivon pohjaa otettiin maanäytteitä, joista tutkija voi etsiä esimerkiksi kasvien tai hyönteisten jäänteitä. Lillaksen kaivosta otetusta maanäytteestä löytyi kymmeniä eri hyönteisjäänteitä. Koska hyönteiset viihtyvät erilaisissa ympäristöissä, niiden avulla voi selvittää minkälainen luonto tilan ympärillä on ollut kasveineen ja eläimineen.

Hyönteisanalyysi on osa palapeliä, jonka avulla rakennetaan yhdessä muiden tutkimusaineistojen kanssa monipuolista kuvaa entisajan elämästä vantaalaisella maatilalla.

Riitta Salasto

Oppilaita opettajiensa kanssa luokahuoneessa. (Vas.) Ingrid Kaukonen, Santeri Rätty, Minea Markoff, Maisa Lundell, Ranja Kaasalainen, Jani Suihkosen.

Paperirullakkoja kierrätysmateriaaleista

Mutamalle vararullalle saa tehtyä kierrätysmateriaaleista käteviä ja kauniita paperirullakkoja vessaan, huussiin tai keittiöön. Mielikuvitus on vain rajana, kun niitä alkaa suunnitella.

Olen tehnyt rullakkoja omaan käyttöön, mutta myös muille. Facebookissa **Handmade Tikko** -sivullani on kuvia rullakoista esim. albumissa **Tikkokuvia**.

Tarveaineina olen käyttänyt useimmiten lakana- ja muita puuvillakankaita. Sisäosassa ja takana on usein yksiväristä ja vain edessä kuviollista. Myös upeasti kirjottu mutta rikkinäinen vanha pellavapöytäliina on päässyt arvoiseensa käyttöön rullakoiksi.

Putkena olen käyttänyt aikanaan rakentamisesta jäänyttä kapeahkoa sähköputken pätkää. Vanha, onnto suksisauva tai bambukepin palanen käy toki myös. Ripustukseen sopii melkein mikä tahansa sopivan värinen nauha tai nyöri.

Rullakon perusohje yksinkertainen

Ommellaan sopivan levyinen kangasputkilo, jonka päät yhdistetään. Siihen ommellaan kolme poikittaisa saumaa. Yksi sauma ylös putkiloa ja ripustusta varten, ja kaksi saumaa rullien lokeroita varten. Ylimpään, pienimpään, sujautetaan putken pätkä tai muu tuki ja ripustusnauha, alas kolme rullaa.

Tarvikkeet vessapaperirullakkoa varten ovat: Puuvillakangasta, esim. vanhaa lakanaa, tai useampaa kangasta. 28 cm x 150 (tai kaksi 15 cm x 150 cm). Pääasia, että kankaiden kuosi miellyttää silmää ja sopii kohteeseen myös väreiltään.

12 cm pätkä putkea tueksi.
30 cm nauhaa ripustukseen.
Mahdollisia koristeita.

Teko-ohjeet

Varaa vessapaperirullakoon n. 28 cm x 150 cm kangaspala, (tai kaksi 15 cm x 150 cm kangassuikaletta.)

Taita kangas pitkittäin (tai aseta kankaat) oikeat puolet vastakkain

ja ompele n. 1 cm päästä reunasta (molemmat reunat). Käännä kangas oikein päin ja silitä.

Taita toinen pääty sisäänpäin 1-1,5 cm, silitä. Työnnä kangaskaistaleen toinen pää taitteen sisään ja ompele päät yhteen. Näin saat yhtenäisen, siistityn kangasrunkulan. Jos kankaasi on ohutta, voit ommella molempiin reunoihin ompeleet n. ½ cm päähän reunoista jämäköittämään reunaa. Eli ompele kaksi pitkästä ympyräompelelta.

Laita kangasrunkula kaksinkertaisena eli litteänä pöydälle. Laita liitoskohta melko ylös taakse n. 4-5 cm päähän ylälaidasta.

Varaa putkea varten 3-4 cm pätkä litteän ympyrän ylälaidasta. Varmista, että putki mahtuu siitä helposti sisälle. Merkitse ompelukohta nuppineuloilla. Älä vielä ompele.

Ja loppuosa kaksinkertaisesta runkulasta kolmeen osaan eli n. 23 cm joka osaan. Merkitse ompelukohtat nuppineuloilla. Älä vielä ompele. **Tässä vaiheessa ennen kiinnittämistä** voit vielä katsella, tulivatko mahdolliset kuviot sopiviin paikkoi-

hin. Voit kokeilla paperirullaa paikoilleen, niin näet mihin kohtaan kuviot tai pitsit tulevat.

Kun lopputulos tyydyttää jätä nuppineulat päällimmäiseen kankaaseen merkeiksi ja aloita ompelu koristeiden ompelulla. Sitten laita nuppineulat paikoilleen ja ompele poikkisaumat lokeroita varten ja putkenpätkää varten.

Pujota n. 12 cm pätkä putkea paikalleen. Putki on hiukan kangasta lyhyempi, että jää sopivasti piiloon. Pujota n. 30 cm pitkä nauha putken läpi ja sido päät yhteen. Kierrätä solmukohta putken sisään.

Silitä vielä ja ihaile kaunista lopputulosta! Täytä rullilla ja ripusta paikoilleen.

Taluspaperirullille vastaava rullakko tehdään samoin ohjein. Kangas vain voi olla leveämpi esim. 38 cm x 150 cm (tai kaksi 20 cm x 150 cm, jos teet sen kahdesta kankaasta). Vastavasti putki n. 17 cm ja kiinnitys nauha n. 40 cm. Rullakon ei ole tarkoitus olla taluspaperirullan levyinen.

Riitta-Sisko Stedt, Espoo

Kierrätysidea

Kierrätysideat facebookissa on saanut suuren suosion, jäseniä reilusti yli 34 000.

Katja Karjalainen

Antti Tuuri kirjoittaa ruotsinsuomalaisista: Asuminen on siirtolaisten luokkaretki

Aavan meren tuolla puolen on Antti Tuurin uutuuskirja, joka kertoo paljon Ruotsissa asuvista suomalaisista ja myös heidän asumisestaan. Kirjan tapahtumat sijoittuvat pääosin Ruotsin suuriin lähiöihin. Suuret rakennetut lähiöt Antti Tuuri näkee pahimmillaan varoittavana esimerkkinä ja Ruotsin asuntopoliittikan epäonnistumisena.

– Olemme Suomessa seuranneet huolestuneena uutisia poltetuista autoista ja asuinalueista, johon poliisi varoo menemästä pimeässä. Olenkin sanonut, että monilla poliitikoilla tuntuu olevan terroristien iskuihin vain kaksi vastausta: kosto ja kansalaisten tiukennettu valvonta kaikkialla. Jokaisen pitäisi kuitenkin ymmärtää, että ainoa keino terrorismia vastaan Euroopassa on syrjinnän poistaminen, tuloerojen pienentäminen ja yleinen oikeudenmukaisuus, Tuuri korostaa.

Työtä ja elintaso etsimässä

Ruotsiin muutti 1960-70-luku-

jen vaiheessa runsaasti ihmisiä Suomesta, kaikkiaan 300 000. Suomalaisia sukuuria siellä on yli puolella miljoonalla.

– Aluksi suomalaiset olivat iloisia, kun saivat kodin lähiön korkeassa kerrostalossa. Sinne tuli lämmin vesi ja asunnossa oli muitakin mukavuuksia, joita Suomen kotimökissä ei juuri ollut vielä siihen aikaan. Moni suomalainen oli elintasopakolainen, ja muutto Ruotsiin koettiin asumisen suhteen isona edistysaskeleena.

Ennen lähiöitä 1950-luvulla muuttaneet suomalaiset joutuivat asumaan ruotsalaisten omistamien omakotitalojen yläkerrassa ja se koettiin usein nöyryyttäväksi asumismuodoksi. Ahtaissa vinttisunnoissa oli ehkä vuokranantajalta saatu vierailukiello tai hiljaisuus kello 22. Se vei hyryläisiltä itsenäisyyden tunteen, joka maalta muuttaneille suomalaisille oli kauhistus. Mutta työtä tehtiin ahkerasti, teollisuus tarvitsi riuskoja työmiehiä ja naisetkin tekivät usein teollisuustyötä.

Asumisen miljoonaohjelma

Vinttikamarit olivat siirtolaisten asumisessa vain lyhyt aika. Halu päästä eteenpäin oli polttava ja perhekin kasvoi. Ruotsin valtio päätti ratkaista ongelman nk. **miljoonaohjelmalla**, jossa kaupunkien liepeiltä lohkottiin alueita, joihin rakennettiin valtavia kerrostalorykelmiä. Asuntoja riitti massoille.

Aluksi suomalaiset tekivät usein töitä, jotka eivät ruotsalaisille kelvanneet, likaisia, raskaita, kuluttavia ja vähän koulutusta ja kielotaitoa vaativia.

Palkka oli Suomeen nähden erinomainen. Viihtymistä lisäsivät suomalaisten harrastukset, yhteiset tanssipaidat ja seuratoiminta. Lohtua antoivat myös kauniit ja tilavat kodit, joita sisustettiin ruotsalaisten sisustuslehtien mallien mukaan. Mutta tilanne muuttui nopeasti. Monet, ainakin lapset oppivat nopeasti kieltä ja myös vaurautta ilmaantui.

– Monet suomalaiset olivat tot-

Antti Tuuri pitää Ruotsin suuria lähiöitä varoittavana esimerkkinä, tässä Helsingin Kirjamesuilla 2018.

tuneet maaseudun kylämäiseen asumisympäristöön. Sitä toteutettiin myös lähiöissä aluksi, mutta talkoohenkeä ja maanmiehen auttamista jatkui vain alussa, ehkä vuosikymmenen verran. Lähiöitä ei oltu rakennettu talkoohenkeen, vaan pikemminkin ihmisten varastoksi, Tuuri kertoo haastatteluvastauksensa kertoneen.

– Kierroksillani Ruotsissa huomasin, että suomalainen kulttuuri

elää yllättävän vahvana **Suomiseuroissa** ja muissa tapaamispaikoissa. Eritoten vanhempi väki on niissä aktiivisesti mukana. Siihen ei yhteisiä asuinalueita enää tarvita. Sitä paitsi moni suomalainen sukunimi löytyy Ruotsin vaurailta asuinalueilta. Luokkaretki on kuljettanut maanmiehiämme ylöspäin myös asumisen suhteen.

Hilkka Kotkamaa

Työläisnaiselle oma näytelmä

Työmiehen vaimoja on Minna Canthin tunnetuimpia ja yhteiskunnallisesti radikaaleimpia teoksia, Tapaus Kuopiossa. Se oli ensimmäinen kaupunkityöläisistä kertova näytelmä, joka kertoo ahkeran **Johannan** ja hänen hulttiomiehensä onnettoman tarinan. Johanna yrittää kaikin keinoin hoitaa kotia ja lastaan, vaikka mies tuhlaa rahat anniskeluun ja hummaamiseen. Sen ajan laki ja oikeus on miehen puolella ja naisen tuli alistua. Vastapainoksi tälle on näytelmässä kiinnostava mustalaistyttö **Homsantuu**, joka ei suostu yhteiskunnan tuomitavaksi.

Vaskivuoren lukio esitti keväällä näytelmän koululla täysille katsomoille. **Heini Tolan** dramatisoinnin ohjasi **Hanna Ryti** ja näyttelijät ovat lukiolaisia. Ohjaaja tulkitsee Canthin kirjeitä, joihin on tutustunut. – Canth ei ollut yli-inhiminen, joka hillitsee aina tunteensa ja muuttaa maailman yksin. Ja siinäpä se onkin se suurin oppi. Kukaan ei pysty muutokseen yksin, vaikka individualismia huutava aikamme niin väittää.

Näytelmässä esiintyvät lukion opiskelijat tulkitsevat hyvin epätasaroista parisuhdetta, yhteiskuntaa ja vähemmistöön kuuluvan ihmisen syrjintää. Kertojana on kirjailijaa esittävä **Liina Kettunen**, pääparia näyttävät **Tinja Kalliomäki** (Johanna) ja **Anttoni Lajoma** (Risto) sekä **Dilnar Ciray** (Homsantuu).

Kirjailija oli myös liikenainen ja

seitsemän lapsen yksinhuoltaja. Hän on ensimmäinen nainen, joka on Suomessa saanut oman liputuspäivän, tosin vasta 2000-luvun alussa. Vuosina 1844–1887 hän oli kirjailija ja ensimmäinen suomenkielinen naistoimittaja. Minna Canthin ja tasa-arvon päivää vietetään 19.3. Tunnettuja elämään jääneitä lausahduksia on monia: – Tässä maailmassa täytyy pitää puoli-aan, muuten ei tule toimeen.

Riitta Salasto

Häähäkuva Tinja Kalliomäki (Johanna) ja Anttoni Lajoma (Risto).

Historian ja julkisuuden sankareita Espoossa

Espon kaupunginteatterin kevät on komea, klassikoita ja uutuuksia.

Muuttaako yksilö vai joukko maailmaa?

Onneksi *Marat/Sade* sai suomenkielisen ensi-illan Espoon kaupunginteatterissa keväällä. **Juha Hurmeen** mahtava taito kiteyttää ulkomaisia ja kotimaisia klassikoita näyttämölle ansaitsi sen. Teksti on kuulun saksalais-syntyisen kirjailijan **Peter Weissin**.

Aika on Ranskan vallankumouksen jälkeiset kuohuvat vuodet. Näyttämöllä on akobiinien vallankumoussankari **Jean-Paul Marat** ja sadismille nimensä antanut ranskalainen aristokraatti, kiistelty filosofi ja kirjailija markiisi **de Sade**. Hän ohjaa näytelmää näytelmässä, jonka esittävät Charentonin mielisairaalan potilaat sairaalan johtajalle; de Sade on itsekin siellä potilaana. Aiheena on marttyyrimyyttisen kuuluisa Marat'n kuolema ja siihen johtaneet tapahtumat. Hänet murhaa girondisteihin kuuluva **Charlotte Corday**, jonka sekopäisenä tulkina on loistava **Alma Pöysti**.

Mainosradio rahan puristuksessa

Esitystalous on ollut 2010-luvun menestys Espoon kaupunginteatterissa. Sen ensimmäinen osa otti malli työväenpuolueen uudesta naisjohtajasta perinteiden ja uudistumisen ristipaineissa. Esikuva oli ilmiselvästi **Jutta Urpilainen**. Esitystalous 2 pureutui nousukaskaupungin brändiin ja kirjailijan rooliin sen luomisessa. Esitystalous 3 kuvaa **Radio Stagen todellisuutta**. Pitkän linjan radioam-

Raimo Grönberg tekee hienon radion musiikkitoimittajan osan Esitystalous 3:ssa.

mattilaisen Jamin, **Martti Suosalo**, v. 2010 Tapiolaan perustama radiokanava on tärkeä osa espoolaista kaupunkikulttuuria. Omistajakonsernin lähettää Marikan, **Vera Kiiskinen**, uudistamaan kanavaa dynaamisemmaksi, Radio Stagen sisällä käynnistyy valtasuhteiden ja arvojen myllerrys. **Raimo Grönberg** tekee hienon osan pitkän linjan musiikkitoimittajana, jonka spiiikit ovat kaunokirjallisuutta.

Kirjoittaja-ohjaaja **Juha Jokelan** sarja on erinomaisen ajankohtaista ja iskevää teatteria. Silti sen ensimmäinen osa oli paras, toinen jo vähän puudutti pituudellaan. Kolmas sijoittuu niiden väliin. Martti Suosalon persoonana on kantanut kaikkia kolmea. Tässä hän jää hieman sivuun, kuten Radio Stagen muutoksessakin.

Amerikka ilmassa

Flash flash – **Andy Warholin** kaksi kuolemaa on suomalainen, kunnianhimoinen kantaesitys miehestä, joka

demokratisoi narsismin. – Olet oma deittisi. Tapasi olla lähtemättä, se on elämäsi tarina. **Juhani Nuorvala** on säveltänyt musiikin **Juha Siltasen** librettoon **Erik Söderblomin** ohjauksessa. **Andy Warhol** ”kuoli” 1968, kun häntä ammuttiin. Lopulta hän kuoli leikkauksen jälkeen 1987 New Yorkissa. Musikaali kuvittelee, mitä hän ajattelee ja kokee näiden kuolemien välissä.

Esillepano on komea. **Ari Kaupila** tanssii elegantisti ratkaisuvia kohtauksia. **Tuuli Lindebergin** sopraano soi kauniisti **Martti Anttilan** baritonin ja **Sampo Haapaniemen** basson rinnalla. Visuaalinen ilme on vahvaa. Musiikki sumentaa populaarikulttuurin ja taiteen rajat. – Andy Warholilla oli kartoittamaton elämä loppuun kartoitetussa maailmassa. Lopussa lauletaan, että Andy on ilmassa, Amerikka on ilmassa ”epätöivon maan yllä”.

Risto Kolanen

Korjaus

Edellisessä lehdessä 1/2019 kerroimme Vaskivuoren lukion musikaalista *Grazy*

for You. Musikaalin ohjasi **Leena Gardiner**.

ASUKASLIITON NEUVONTAPUHELIN

p. 0600 972 72 arkisin klo 10-14

Liitto neuvoo:

- ▲ vuokra-asukkaita
- ▲ osakeyhtiöiden osakkaita
- ▲ asukkaiden yhdistyksiä
- ▲ asukas- ja talotoimikuntia
- ▲ asukkaiden oikeuksissa
- ▲ sopimus- ja vastuuasioissa
- ▲ asumisterveysasioissa
- ▲ asuinympäristöasioissa

Puhelun hinta 1,69 e/min + pvm

Koulutettu henkilökuntamme takaa korkean laadun ja aikataulussa pysymisen.

Tinkimätöntä laatua vuodesta 2008.

YHTEYSTIEDOT

Martti Toukola
p. 040 747 8846
maratoukola@gmail.com

Aarne Toukola
p. 0500 438 863

OMAKOTITALOJEN
TALOTEKNIikka
-SANEERAUKSIA

Hyvä Asukasliiton jäsen!

Tarkistathan, että tämän vuoden jäsenmaksusi on maksettu. Jäsenmaksuvaroilla saamme mm. ylläpidettyä asumisen neuvontapalvelut.

Jäsenetuna saat

- neuvontaa ma-pe klo 10-14 sekä
- neljästi vuodessa ilmestyvän Asuminen ja Yhteiskunta -lehden.
- **Toivotamme sinut tervetulleeksi osallistumaan myös liittomme tilaisuuksiin.**
- POP Vakuutus tarjoaa Asukasliitto ry:n jäsenille uusista vakuutuksista 25 euron alennuksen ensimmäisen vuoden maksuista. Alennuskoodi on ASUKAS ja sen voi hyödyntää verkkokaupassa osoitteessa www.popvakuutus.fi tai puhelimitse numerossa 010 3910 392.

Asukasliitto ry on valtakunnallinen, kaikkia asumismuotoja edustava asumisen asiantuntija.

Liittymällä jäseneksi saat asumiseen liittyvää neuvontaa sekä Asuminen ja yhteiskunta -lehden kotiisi.

Asukasliitto ry tarjoaa koulutusta, järjestää seminaareja ja asukastapahtumia.

Asukasliittoon voi liittyä:

- asukasyhdistys
- vuokralais- ja talotoimikunta
- muu asukkaiden yhteisö
- henkilöjäsen

Liitto neuvoo:

- vuokra-asukkaita
- osakeyhtiöiden osakkaita
- asumisoikeusasukkaita
- asukkaiden yhdistyksiä
- asukas- ja talotoimikuntia

Haluan liittyä Asukasliitto ry:n jäseneksi

Nimi

Puhelin

Sähköposti

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

Jäsenmaksutili	Fl64 4006 0010 2127 99
Henkilöjäsen	28 e
Yhdistykset	1-50 jäsentä 40 e, yli 50 jäsentä 45 e

Postita liittymiskortti osoitteeseen:
Asukasliitto ry, Vuosaarentie 6a B, 00980 Helsinki

Jäseneksi voit liittyä myös netissä www.asukasliitto.fi

ASUKASLIITON VALTAKUNNALLINEN ASUMISALAN SEMINAARI la-su 2.-3.11.2019

Scandic Laajavuori
Kylpylä- ja kokoushotelli
Laajavuorentie 30, Jyväskylä

HINNAT

2hh 360 €/hlö

1hh 430 €

Hinnat ovat pakettihintoja

(sis. majoitus, ruokailut, kaupunkikiertä)

Yhteiskuljetus (bussi) 80 €/hlö

Ilmoittautuminen
1.10. mennessä
nettisivujen lomakkeen
kautta osoitteessa
www.asukasliitto.fi